

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Til medlemmene i Universitetets utdanningsutvalg

Forslag til dagsorden møte i Utdanningsutvalget – Møte 1 2021

Tidspunkt: 11. februar kl. 09:00-12:00

Møtested: Digitalt v/Zoom

Forslag til dagsorden:

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Godkjenning av protokoll fra UU-møte 3.desember (merknadsfrist 7.januar 2021)

III Diverse tilbakemeldinger fra utvalgsleder

Cirka 5 minutter

<i>Estimert tid</i>		
10	Sak 01/21 Presentasjon	Programoppretting – revidert prosess for veiledning
15	Sak 02/21 Presentasjon og drøfting	Status og planer for studentrekruttering
10	Sak 03/21 Vedtaks sak	Interne insentivmidler
20	Sak 04/21 Drøftingssak	Stortingsmelding om studentmobilitet
25	Sak 05/21 Drøftingssak	Studiebarometeret 2020
20	Sak 06/21 Drøftingssak	NOKUT-evaluering av arbeidslivsrelevans i disiplinutdanninger (utsatt sak fra 3.desember 2020)
15		Pause
20	Sak 07/21 Drøftingssak	Arbeidet med arbeidsrelevans – status og veien videre
20	Sak 08/21 Drøftingssak	Høring Erasmus +
20	Sak 09/21 Orienteringssak	Arqus
15	Sak 10/21 Orienteringssak	Åpen vitenskap - Åpne læringsressurser

Kommende saker

Bredde i utdanning

Mandat for læringsdesignsteam

Student innovasjon
Lektorsenteret
Kandidatundersøkelse
Ex-phil
Ex-fac
Pedagogisk akademi / meritteringsordning for undervisere - nettside
UU-seminar Solstrand 24-25. juni

Årshjulsaker i Utdanningsutvalget i 2021:

Februar: Interne insentivmidler

Mars: Oppretting av Studiekvalitetskomite

Mars: Årsrapport fra Studentombudet

Mai: Melding om internasjonalisering

Mai: Orientering om planer for opptaket

Juni: UU-seminar

September: Opptak og studentrekrutteringsmelding

September: Studiestart og fadderuken

September: Presentasjon av Studentparlamentets program

Oktober: Melding om opptaket

Oktober: Årsmelding fra Læringsmiljøutvalget

November: Studieportefølje

November: Opptakssrammer

November: Studiekvalitetsmeldingen

Desember: Oppfølging av Handlingsplan for kvalitet i utdanning

Desember: Internt studiekvalitetsseminar

Page Break

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

**Sak 01/21 Programoppretting - revidert prosess for
veiledning**

Presentasjon

Saksdokument fra UiB læringslab

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: UiB læringslab

Møte: 11. februar 2021

Bakgrunn

UiBs kvalitetssystem for utdanning, slik det ble revidert i 2018, er et støttesystem for utvikling og kontroll av kvalitet i studiene. Systemet forutsetter en sentral læringsdesigngruppe lagt til UiB læringslab. Læringslaben fikk ansvaret for veiledning i arbeidet med å utvikle nye studieprogram for to år siden. Da etablerte vi i første omgang «Veiledningsgruppen for oppretting av nye studier», i påvente av anbefalinger fra Prosjekt læringsdesign, som vil bli slutført i løpet av 2021. De fakultetsvise læringsdesigngruppene er i oppstartfasen av sitt arbeid, og tiden er inne for å bruke samme metodikk i læringsdesignveiledningen på fakultets- og institusjonsnivå, etablere den sentrale læringsdesigngruppen og utvikle den midlertidige veiledningsgruppen.

Den sentrale læringsdesigngruppen i læringslaben ønsker å invitere aktuelle fagmiljø til en prosess som gir tilstrekkelig tid til kollegial dialog, forankring i fagmiljøet og involvering av studentene. Siktemålet er å flytte fokus fra formaliteter til felles refleksjon over faginnhold, pedagogikk og didaktikk.

Læringslaben tar utgangspunkt i UiBs modell for helhetlig utvikling av studieprogram, og planlegger en veiledningsprosess basert på de åtte stegene i (re-)designmodellen som blir testet ut gjennom Prosjekt læringsdesign. Veiledningen vil inkludere et kurs i Mitt UiB. Vi vil også gjennomgå maler og et utvalg av bakgrunnsmateriale i dialog med SA sin studiekvalitetsgruppe, og introdusere møteplasser hvor fagmiljø som planlegger nye studieprogram, eller større revisjoner, kan lære av hverandre.

Hovedregelen i dag er at fakultetene melder inn nye studieprogram i mars, førsteutkast til søknad om oppretting leveres 30. april og ferdig søknad skal være på plass 31. august.

Det reviderte opplegget begynner med at fagmiljøene etablerer en programutviklingsgruppe ett år før søknadsfrist, leverer et innledende notat medio oktober og inviteres til læringsutbytteverksted i november. Programmet utarbeides fram mot påske og læringslaben tilbyr emneverksted i månedsskiftet april/mai.

Modellen vil gi tid for nødvendig refleksjon og faglig forankring,

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 02/21 Status og planer for studentrekruttering

Presentasjon og drøftingssak

Saksdokument fra Kommunikasjonsavdelingen

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Kommunikasjonsavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Bakgrunn

I en omdømmeundersøkelse fra 2019 ble det avdekket at bare 50 prosent av de som vurderer å søke høyere utdanning har kjennskap til Universitetet i Bergen¹. Kjennskap er den mest grunnleggende formen for omdømme. Ingen vil vurdere eller velge UiB, uten først å ha kjennskap.

UiB innledet derfor en massiv satsing på studentrekruttering i 2020. Blant annet inngikk UiB en rammeavtale med det ledende reklamebyrået Try. Sammen med Try laget UiB kommunikasjonskonseptet «Verden trenger tankene dine», og bygget kampanjen på dette. Målet var å øke andelen som kjenner til UiB, slik at flere kan vurdere og så velge.

Figur 1: Visuelt uttrykk på kommunikasjonskonseptet "Verden trenger tankene dine".

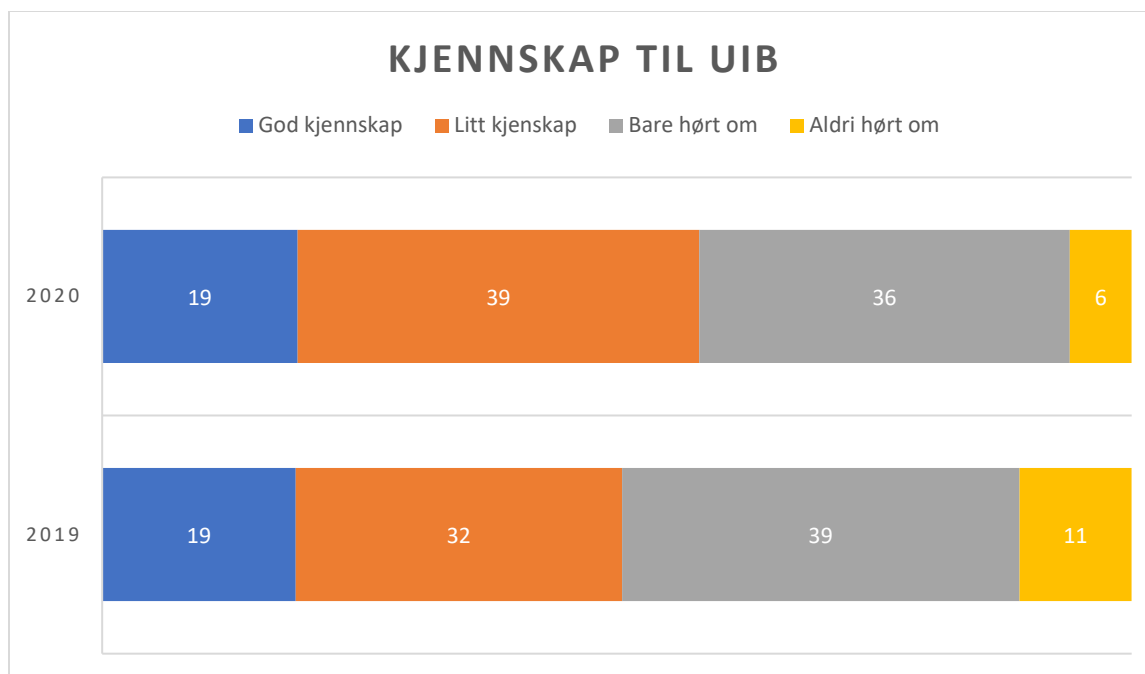
Som beskrevet i [sak 34/20](#) ble søkertallene i 2020 svært gode. Nasjonalt var økningen i Samordna opptak 9 prosent. UiB økte med 11. På de toårige masterstudiene økte UiB med 20 prosent. Undersøkelser IPSOS gjennomførte for UiB viser at pandemien har påvirket søkertallene, men like viktig, kampanjearbeidet har blitt lagt merke til, og ført til flere søkere.²

Spoler vi frem til desember 2020 ser vi klare endringer i UiBs omdømme. Kjennskapen har økt med 7 prosentpoeng, og ligger nå på 58 prosent. 2 prosentpoeng flere har et godt inntrykk av UiB, og UiB har nå et like godt omdømme som UiO, bare slått av NTNU.³

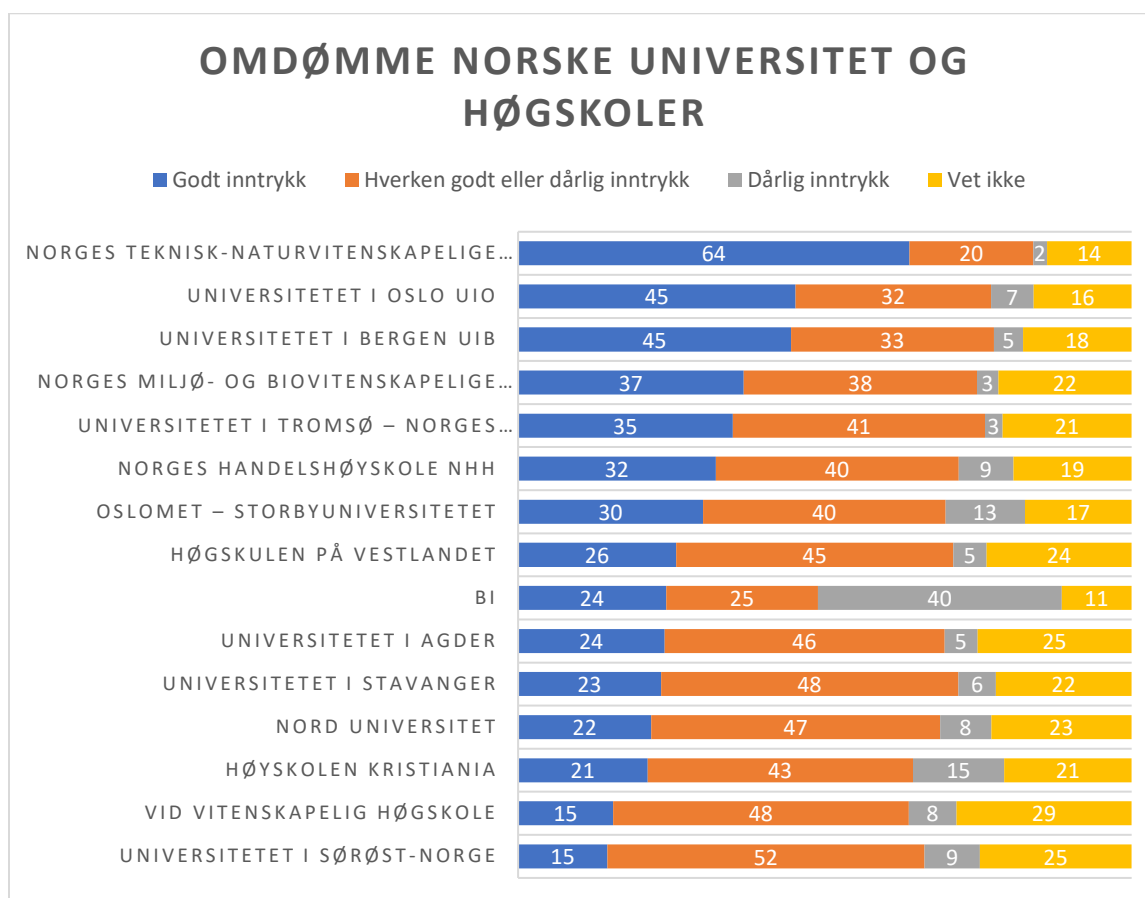
¹ 1091 intervjuer med menn og kvinner mellom 18 og 25 år som planlegger utdanning de neste årene. Gjennomført av IPSOS desember 2019 på oppdrag for UiB.

² 1093 intervjuer med menn og kvinner mellom 18-28 år, alle fylker. Har gjennomført grunnskole. Gjennomført av IPSOS april 2020 på oppdrag fra UiB. Representerer en befolkning på 691 tusen personer.

³ 1090 intervjuer med menn og kvinner mellom 18 og 25 år som planlegger utdanning de neste årene. Gjennomført av IPSOS desember 2020 på oppdrag for UiB.

Figur 2 Kjennskapen til UiB har økt med 7 prosentpoeng blant de potensielle studentene.

Figur 3: UiB har sammen med UiO det nest beste omdømme blant de potensielle studentene.

Planer for 2021

Resultatene viser at UiB er på rett vei, men at det fortsatt er stort potensiale for bedring i omdømme og dermed søkertall. Omdømmearbeid krever stamina og langsiktighet. Vi er ikke bare i konkurranse mot de andre universitetene og høgskolene, men mot alt annet som forsøker å få oppmerksomheten til målgruppen. Budskapet må derfor være konsistent, slik at UiB blir lettere å kjenne igjen. Derfor vil «Verden trenger tankene dine» ligge i bunn også i årene som kommer.

Rekrutteringskampanjen for inneværende år, startet i desember 2020, og vil vare frem til søknadsfristen 15. april. De første månedene av året fortsetter kampanjearbeidet i samme stil som i 2020. Her benytter vi betalte flater i sosiale medier og nettaviser. I mars går vi på med nytt innhold, slik at vi vekker ny nysgjerrighet og oppmerksomhet rundt UiB inn mot søknadsfristen. Også dette innholdet vil være bygget på «Verden trenger tankene dine», men med en justert tilnærming.

Figur 4 Skjermdumper fra en av annonsene som har blitt brukt i nettaviser i 2021.

Målet med kampanjen er å trekke oppmerksomheten til UiB som helhet, slik at potensielle studenter ønsker å finne ut mer. I neste omgang vil de som viser interesse utforske UiB videre. Derfor er det viktig å være godt synlig når de potensielle studentene ønsker å finne ut mer. Siden 7 av 10 besøk til studieprogramsidene på uib.no kommer fra google sin søkemotor, er det viktig med høy rangering i søk. Studiene våre har generelt god synlighet i søkeresultatene, men for å sikre høyest mulig synlighet kjøper UiB også annonser i søkemotoren.

De aller fleste annonsene er målrettet direkte mot potensielle studenter. Kampanjene våre vil i liten grad være synlig for den jevne innbygger.

Samarbeid med fakultet og institutt

Et bedret omdømme kommer hele UiB til gode. Vi ser at økte søkertall ofte fordeler seg på mange fakultet. Kommunikasjonsavdelingen har ansvar for den overordnede kampanjen for UiB. Blant fakultetenes viktigste bidrag er å sørge for god studieinformasjon på uib.no, samt et godt tilbud på Åpen dag. Da sikrer vi at søkere som får kjennskap til UiB finner god informasjon om enkeltstudiene.

Det kan dessuten være gode grunner til at enkeltmiljø ønsker en ekstra satsing på rekruttering.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet innførte for en tid tilbake strengere opptakskrav, noe som førte til en mindre søkermasse. Fakultetet har i to år hatt en satsing på studentrekruttering og jobber nå tett med Kommunikasjonsavdelingen om kampanjer. Fakultetet har en egen kontaktperson i reklamebyrået, og kjører egne rekrutteringsaktiviteter.

Ved Det psykologiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige er det i år opprettet nye studier. Fakultetene har behov for å vise frem disse studiene til de potensielle studentene. Sammen med Kommunikasjonsavdelingen og reklamebyrået lager fakultetene egne kampanjer for de nye studiene. Her er det Kommunikasjonsavdelingen som har prosjektledelse, men utvikling skjer i tett dialog med fakultet og fagmiljø.

Kampanjene er finansiert av miljøene selv, men Kommunikasjonsavdelingen yter støtte på ulike måter. Kommunikasjonsavdelingen og reklamebyrået sørger dessuten for at all kommunikasjon skjer i tråd med overordnet strategi. På den måten sikrer vi at effekten av de enkelte aktivitetene blir større, enn om tiltaket står alene.

Skolebesøk

I samarbeid med Utdanning i Bergen og de andre universitetene i Norge, besøker UiB de aller fleste videregående skoler i landet. I år ble besøkene gjennomført digitalt. UiB produserte derfor en film på 90 sekunder som ble brukt til å «pitche» UiB. Målet med filmen var skille UiB fra de andre universitetene – og trekke oppmerksomhet til UiB.

Noen av elevene fikk også presentert UiB mer detaljert, ved hjelp av en lengre presentasjon. Denne ble i år ikke kvalitetssikret godt nok på fakultetsnivå, og det er kommet tilbakemeldinger om at den kan presentere fakultetene på en upresis måte. Kommunikasjonsavdelingen tar dette på alvor, og vil etablere nye rutiner for samarbeid og kvalitetssikring.

For potensielle studenter er ikke presentasjonen en primærkilde for studieinformasjon. Skolebesøkene er en krevende arena å nå gjennom med detaljer, fordi elevene får svært mye informasjon fra en rekke aktører samtidig. Presentasjonen er dessuten sett av en svært liten del av målgruppen, og utgjør kun en av flere titalls eksponeringer UiB har ovenfor den enkelte potensielle student i tiden frem mot søknadsfrist.

Åpen dag

Rasjonale bak Åpen dag er å la de potensielle studentene bli kjent med stedet de vurderer å studere. De skal få treffe studenter og ansatte, og på den måten blir tryggere på valget. Har de sett campus før, kan overgangen til høyere utdanning blir lettere.

Åpen dag blir i 2021 digitalt. På nettsiden opendag.no blir hvert enkelt studium presentert med en tekst og faglig video. I tillegg får de besøkende anledning til å melde seg på omvisninger digitalt eller i små grupper på campus.

Oppsummering

UiB er på riktig vei i omdømme- og studentrekrutteringsarbeidet. Kjennskapen er høyere, og omdømmet bedre. I bakgrunnstallene fra IPSOS sin omdømmeundersøkelse ser vi også at flere nå vurderer å søke høyere utdanning. Flere har også bestemt seg for hva de vil søke, noe som trolig er positivt for en stor og anerkjent aktør som UiB. UiB har dessuten mange nye, spennende studier i porteføljen i 2021.

Men samtidig er pandemien en x-faktor, som gjør det vanskelig å spå hvordan søkertallene blir i 2021. De høye søkertall i 2020 kan gjøre det mer krevende å få et løft også i inneværende år.

I studentrekrutteringsarbeidet må derfor UiB konsentrere seg om de faktorene vi kan gjøre noe med. Høy synlighet over tid, kombinert med et budskap som kommuniserer forhold som er viktig for målgruppen er derfor en god tilnærming også i 2021.

Drøftingsspørsmål

Hvordan kan fakultetene og Kommunikasjonsavdelingen i best mulig grad samarbeide om studieinformasjon og studentrekruttering?

Sak 03/21 Interne intensivmidler

Vedtakssak

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Bakgrunn

I 2017 ble det vedtatt en ny insentivordning for studiekvalitet. Formålet er å fremme prosjekter som er nyskapende, i tråd med UiBs strategiske satsinger eller som bidrar til å nå nasjonale mål for studiekvalitet og gjennomføring.

For 2021 er det satt av 3,4 millioner kroner.

Ugleprisen skal også dekkes av de samme midlene. Normalt settes det av kr 100.000 til Ugleprisen. Budsjettposten «kvalitet i studiene og gjennomstrømning» har samme varighet som strategiperioden, dvs. ut 2022.

Formålet med insentivordningen er å tilrettelegge for utviklingstiltak som skal bidra til økt studiekvalitet og til økt gjennomføring. Utdanningsutvalget tildeler midler i henhold til vedtatte retningslinjer og satsningsområder.

Det vil bli sendt et utlysningsbrev i ephorte, og der skal årets prioriterte områder bli gjort kjent. Det er kun prosjekter som vurderes å være klart innenfor et eller flere av satsingsområdene, og der prosjektet ellers har den nødvendige kvaliteten, som kan få tildelt midler.

Forslag til satsningsområder for insentivmidlene 2021:

To områder:

- *Utvikling av studieprogram i tråd med metodikken beskrevet i UiBs kvalitetssystem for utdanning. I denne sammenheng skal det være et retningsgivende og meningsfylt samsvar mellom vurderingsform, læringsaktiviteter og undervisning, planlagt med utgangspunkt i læringsutbyttet for det aktuelle emnet og programmet. Tiltaket skal kunne vise til en systematisk og gjennomtenkt utvikling.*

Dette er en videreføring av fjorårets satsningsområde, og det oppfordres til samarbeid med fakultetenes læringsdesignteam.

- Utvikling som styrker og konkretiserer mulighetene for utveksling i studieprogrammene.

Søknadsfristen vil være 20.april for insentivmidlene, og 31.mai for Ugleprisen.

Det skal oppnevnes en komité som skulle gå gjennom søknadene og gi anbefaling om tildeling. Komiteen skal normalt bestå av viserektor for utdanning, to visedekaner for utdanning og en student. Samme komité skal også vurdere søknadene til Ugleprisen. Komiteens forslag skal til slutt vedtas i Utdanningsutvalget.

Forslag til vedtak

Utdanningsutvalget vedtar de foreslåtte satsningsområdene for Insentivmidlene 2021

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte: 2021/453

Sak 04/21 Stortingsmelding om studentmobilitet

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Stortingsmeldinga om studentmobilitet, *Meld. St. 7: En verden av muligheter – Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning*, godkjent i statsråd 30. oktober 2020.

Meldinga gjev ei oversikt over politiske rammer for internasjonal studentmobilitet og dagens regelverk og finansiering. Ein peiker på dei positive effektane internasjonal studentmobilitet kan ha for den enkelte student, institusjonane og samfunnet. Vidare kjem ein inn på regjeringa sin politikk for Erasmus-programmet og regelverk for og utfordringar ved godkjenning av utdanning frå utlandet.

I tillegg til utveksling, altså norske studentar som vel å gjennomføre ein del av graden sin i utlandet og utanlandske studentar som tek deler av graden sin ved ein norsk institusjon, omhandlar meldinga internasjonale gradsstudentar som kjem til Norge, og norske studentar som tek ein heil grad ved ein utanlandsk utdanningsinstitusjon.

Innleiingsvis peikar meldinga på at det å heve kvaliteten i høgare utdanning og forskning er eit av regjeringa sine viktige prosjekt, og at internasjonal studentmobilitet er vesentleg for å nå dette målet. Hovudvekta i meldinga ligg på ut-mobilitet:

«Det overordnede målet med denne stortingsmeldingen er å bidra til en kulturendring i universitets- og høyskolesektoren slik at internasjonal mobilitet blir en integrert del av alle studieprogrammer, og slik at det blir mulig å nå regjeringens mål om at halvparten av de som avlegger en grad i norsk høyere utdanning, skal ha hatt et studieopphold i utlandet.

[...]

En slik kulturendring vil ta tid, og disse fem faktorene kan bidra til endringen:

- *Studentmobilitet inngår i det strategiske arbeidet for å styrke kvalitet og relevans i høyere utdanning.*
- *Studentmobilitet er basert på institusjonelt samarbeid, der både forskning og utdanning som regel inngår.*
- *Regelverk og finansieringsordninger skal stimulere til økt studentmobilitet.*
- *Ledelse, faglig ansatte og administrasjon ved institusjonene, så vel som studentene selv, er enige og bidrar til en slik kulturendring.*
- *Arbeids- og næringslivet etterspør og verdsetter studenters utenlandserfaring.»*

Meldinga i si [heilheit kan ein lese her](#). Kapittel 1.7 gjev ei god oversikt over heile meldinga og ei oppsummering av tiltaka.

I dette notatet fokuserer vi også hovudsakleg på *ut*-mobilitet. Vi ser på kva som ligg av vurderingar og tiltak på dette området i stortingsmeldinga, og vi skriv om korleis status er ved UiB, og drøftar korleis UiB kan følge opp. Kapittel 4 i meldinga omhandlar norske studentar som vel å gjennomføre ein del av studietida si i utlandet gjennom utveksling frå sin norske utdanningsinstitusjon, og tiltak knytt til dette:

- **Språkkompetanse utover engelsk:** dette er viktig for norsk samfunns- og næringsliv, og regjeringa konstaterer at det er eit potensial for å sende fleire studentar til ikkje-engelskspråklege land, og vil sjå på endringar i Lånekassen sitt regelverk som eit verkemiddel for å få til denne endringa.
- **Studentmobiliteten som del av internasjonalt samarbeid:** Regjeringa forventar at ein arbeider strategisk for å etablere samarbeidsavtalar, og at avtalane om studentutveksling har ei god fagleg forankring, slik at det dei vitskapleg tilsette kjenner ein eigarskap til desse.
- **Fleire vitskapleg tilsette på utanlandsopphald:** Såleis kan ein få til ein større grad av kopling mellom forskning og høgare utdanning t.d. ved at ein koplar studentmobilitet på forskarane sine internasjonale prosjekt og nettverk.
- **Utvekslingsopphald godt integrert i studieprogramma:** Utveksling skal vere hovudregelen, og regjeringa vil i styringsdialogen med institusjonane følgje med erfaringane desse gjer seg. Regjeringa forventar at alle på sikt innfører ei ordning der studenten sjølv aktivt må melde seg av utanlandsopphaldet. Fagmiljøa må tydeleggjere overfor studentar og arbeidsgjevarar kvifor utanlandsopphald kan gjere utdanningane fagleg betre og meir arbeidsrelevante.
- **Innpassing i graden:** Ein føresetnad for at studentar skal kunne reise på utveksling, er at dei får opphaldet innpassa i graden sin. Regjeringa forventar at alle studieprogram har tydelege mobilitetsvindu, og at ein synleggjer for studentane kva som er det forventa læringsutbyttet for utvekslingsopphaldet. Ein bør utvikle førehandsgodkjende emnepakker, og regjeringa forventar at ein følger Lisboa-konvensjonens ordlyd om at utdanning i utlandet skal godkjennast med mindre det kan bevisast at det er betydelege forskjellar. Regjeringa vil ta inn ei læringsutbyteskildring om internasjonal kompetanse i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for å understreke viktigheita av at alle som fullfører ein grad skal ha internasjonal kompetanse.
- **Internasjonalisering heime:** Det er viktig å legge til rette for internasjonalisering for dei som ikkje reiser på utveksling. Studieprogramma som heilheit må ha ein internasjonal profil som dei som vert heime kan nyte godt av. Til dømes er det forventa at institusjonane vurderer korleis dei kan innpasse virtuelt samarbeid i sine studieprogram.
- **Korttidsutveksling:** I innspela til stortingsmeldinga peika mange på at utanlandsopphald på under tre månader også har verdi, men at dette ikkje vert synleggjort når det ikkje tel med i statistikken og ikkje gjev utteljing i finansieringssystemet. Regjeringa vil innføre utteljing for opphald på mellom ein og tre månader i finansieringssystemet så snart det lar seg gjennomføre, *men forventar samstundes at institusjonane framleis arbeider mest for å auke semestermobiliteten.*
- **Profesjonsutdanningane:** Regjeringa forventer at også desse studieprogramma har klart definerte mobilitetsvindu. Ein spør seg om fagmiljøa sjølv har utvikla ein for streng praksis når dei vurderer om og eventuelt korleis obligatoriske emne i profesjonsutdanningane kan erstattast av emne og/eller praksis teke i utlandet. Ein forventar at institusjonane bruker den faglege friheita og det handlingsrommet ein har,

og viser stor fleksibilitet i godkjenning av emne tekne i utlandet, også for dei rammeplanstyrte utdanningane.

- **Praksis i utlandet:** Regjeringa oppmodar institusjonane til i endå større grad å legge til rette for at studentane kan ta obligatoriske praksisperiodar (og praksisopphald utover dette) i utlandet. Ved innføring av utteljing for mobilitetsopphald på mellom ein og tre månader, kan ein forvente ein auke i slik aktivitet.

Litt om status ved UiB og drøfting av tiltak

Ved UiB starta ein i januar 2018 piloten for forventa utveksling/aktiv avmelding, og sidan hausten 2019 har ein arbeidd med å innføre dette i alle UiBs studieprogram, innanfor rammene av Prosjekt studentmobilitet. Ein har hatt som mål å rydde plass i studieprogramma til utveksling og framheve utveksling som ein del av studieplanen. Ein har arbeidd med å kvalitetssikre utvekslingsavtalane, og søkt å forenkle søknadsprosessen for studentane, spesielt med tanke på førehandsgodkjenning og gode informasjonsplattformer, og ikkje minst har ein arbeidd med å utvikle eit tilbud til dei som vel å bli heime, slik at internasjonalisering også kan vere ein del av deira læringsutbytte. Prosjektet vart formelt sett avslutta ved utløpet av 2020, og fakulteta fortset no prosessen med å innføre forventa utveksling/aktiv avmelding.

Som ein ser i stortingsmeldinga, vil regjeringa innføre utteljing for opphald på mellom ein og tre månader i finansieringssystemet. Mange institusjonar spelte dette inn som eit ønske, kanskje spesielt fordi det er ei utfordring å legge til rette for semesterutveksling i dei rammeplanstyrte programma. Ved innføring av korttidsutveksling som eit ledd i internasjonaliseringa av studieprogramma, må ein vere klar over at læringsutbyttet kan vere eit anna ved slik mobilitet enn ved semestermobilitet. Til dømes viser Diku/Nokut sin rapport *Utbytte frå utveksling og andre utenlandsopphold. En analyse av data frå Studiebarometeret 2017, november 2018* at ein kan sjå ein tydeleg samanheng mellom lengda på opphaldet og det utbyttet studenten opplever, både reint fagleg og utanom-fagleg.

Viktig kompetanse frå eit utvekslingsopphald, utover det reint faglege, kan vere kritisk tenking, språkkompetanse, kommunikasjon, samarbeid, kreativitet og andre såkalla 21st century skills.

Når ein vel mobilitetsform bør ein ha ei meining om kva læringsutbyttet skal vere. Sjølv om korttidsmobilitet gjev utteljing i finansieringssystemet, og kan gje godt fagleg utbytte, er det ikkje dermed sagt at ein oppnår målet om å gje studentane internasjonal kompetanse som del av læringsutbyttet.

Drøftingsspørsmål:

- Eit overordna mål i stortingsmeldinga er å få til ei kulturendring, slik at internasjonal mobilitet vert ein integrert del av alle studieprogram, og slik at ein kan nå regjeringa sitt mål om at halvparten av dei som tek ein grad i norsk høgare utdanning, skal ha hatt eit studieopphald i utlandet. Korleis kan ein sikre at ein får til denne kulturendringa ved UiB? Korleis kan ein innlemme satsinga på internasjonalisering av studieprogramma i studiekvalitetsarbeidet?
- Korleis kan vi stimulere til utveksling i dei rammeplanstyrte studieprogramma? Korleis kan eventuelt ein ny pilotrunde for forventa utveksling/aktiv avmelding bane vegen for utveksling innan slike program – både i form av semesterutveksling, praksisutveksling

og eventuelt korttidsutveksling? Kva rammeplanstyrte studieprogram kan vere eigna til ein slik pilot?

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 05/21 Studiebarometeret 2020

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Denne saken sendes separat og kun til faste UU-medlemmer og faste observatører fordi den er unntatt offentligheten

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

**Sak 06/21 NOKUT-evaluering av arbeidslivsrelevans i
disiplinutdanninger**

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Bakgrunn

I september publiserte NOKUT rapporten [Evaluering av arbeidslivsrelevans i disiplinutdanninger](#). Det er en uttalt politisk forventning om at UH satser mer på arbeidslivsrelevans fremover for å heve kvaliteten og relevansen på utdanningene. Dette henger også sammen med arbeid med frafall, hvor økt arbeidslivsrelevans i utdanningen ansees som et av flere virkemidler.

Rapporten inngår i [NOKUTs Operasjon praksis 2018-2020](#) som ble initiert på bakgrunn av fritekstkommentarer fra Studiebarometeret som handlet om praksis, og hvor det kom frem at studenter beskriver et slags «praksislotteri» der noen stikker av med vinnerloddet og får en god opplevelse i praksis, mens andre ikke gjør det.

Denne rapporten, som ser spesielt på disiplinutdanninger, ble utført på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet som et kunnskapsgrunnlag inn i arbeidet med [stortingsmeldingen om arbeidsrelevans som er varslet i 2021](#).

Med utgangspunkt i oppdragsbrevet satte NOKUT opp fire overordnede mål for evalueringen:

1. Gi Kunnskapsdepartementet et kunnskapsgrunnlag til «Arbeidsrelevansmeldingen».
2. Bidra til at studieprogramledere har gode verktøy for å skape arbeidslivsrelevante studieprogrammer.
3. Identifisere hvordan ulike studieprogrammer jobber for å sikre arbeidslivsrelevans og vurdere kvalitetstilstanden til dette arbeidet.
4. Identifisere faktorer som hemmer og fremmer studieprogrammernes arbeidslivsrelevans.

Til evalueringen ble det valgt ut fire studieprogrammer innen matematisk-naturvitenskapelige fag, tre innen samfunnsvitenskapelige fag og fire innen humanistiske fag, til sammen 11 studieprogrammer. Fra Universitetet i Bergen (UiB) deltok masterprogrammet i sosialantropologi og bachelorprogrammet i filosofi.

Kort om metode

Evalueringen hadde knappe tidsrammer som satte føringer for arbeidet. For eksempel er det ikke gjort ressurskrevende kvalitative innsamlingsmetoder. Synspunkter og data fra arbeidslivet er heller ikke innhentet, så komitéen har derfor i liten grad vurdert rollen til arbeidslivet inn i dette som en aktør.

Kunnskapsgrunnlaget og kilder har vært forskningsartikler, policydokumenter (St.mld. og NOU-er), rapporter (NIFU), kronikker, NOKUT-rapporter, Studiebarometeret, høringssvar fra lærestedene til kommende Arbeidsrelevansmelding, kandidatundersøkelser. Studiebarometeret har vært en viktig kilde på studieprogramnivå. Ellers har det vært lite data tilgjengelig på programnivå, så det har blitt lagt stor vekt på studieprogrammernes egne evalueringer av programmene. Studieprogrammene ble bedt om å lage programbeskrivelser av hvordan de tilnærmer seg arbeidslivsrelevans, hvordan de jobber for å utvikle den og hvordan de vurderer hvor godt de lykkes (s. 25 og 26).

Den sakkyndige komitéen (se sammensetning på s. 3-4) har dermed gjennomført 11 kvalitative casestudier av hvordan de utvalgte studieprogrammene oppfatter arbeidslivsrelevans, hvordan de jobber for å fremme det og hva som hemmer eller fremmer dette arbeidet. Casestudiene (eller programvurderingene) i kapittel 4 er satt sammen av data fra selvevalueringene og dokumentasjon samlet inn av NOKUT og sendt inn av de utvalgte studieprogrammene. Underveis har studieprogrammene blitt involvert på flere måter.

Premisser og problemstillinger

Før hovedfunn, anbefalinger og tiltak presenteres er det behov for en kort gjennomgang av noen sentrale premisser eller problemstillinger innenfor tematikken.

Begrepet arbeidslivsrelevans

Flere av de høyere utdanningsinstitusjonene som har gitt høringssvar til den kommende meldingen om arbeidslivsrelevans etterlyser en klarere definisjon av arbeidslivsrelevansbegrepet, deriblant UiB. NOKUT imøtekommer dette i rapporten og uttrykker at det er nødvendig med en bred forståelse for at den skal kunne fungere for både profesjons- og disiplinutdanninger og romme både faglig og mer generisk kompetanse (s. 12). Det påpekes likevel at utdanningssektoren og arbeidslivet ofte har ulike oppfatninger av hva som er de viktigste ferdighetene i arbeidslivet (s. 12-13). Det kan derfor være en svakhet i rapporten at representanter fra arbeidslivet som nevnt ikke har vært involvert i evalueringen.

Det blir tatt opp som en bekymring i selvevalueringen fra masterprogrammet i sosialantropologi ved UiB at de kjenner på en stor forventning om å få til praksis gjennom egne praksisemner, og at andre arbeidsrelevante aktiviteter ikke anerkjennes på lik linje. (s. 63-65). Rapporten understreker flere ganger at det ikke sees på som hensiktsmessig å redusere arbeidslivsrelevansbegrepet til å handle kun om praksis i tradisjonell forstand, men at det er viktig å se på hele bredden av aktiviteter og tiltak.

Det er også verdt å merke seg at nummer to på listen over komitéens hovedkonklusjoner sier at «Variasjon i tiltak er en forutsetning for god arbeidslivsrelevans» og dette utdypes på s. 14-15 hvor det også pekes på at det finnes utallige måter å samarbeide med arbeidslivet på, og videre at det på studieprogramnivå i stor grad er opp til partene selv å utforme hensiktsmessige samarbeidsformer.

Studentperspektivet

Følgende står i rapporten om oppfattelse av tilknytning til arbeidslivet for studenter på disiplinutdanninger:

Mens studenter ved studieprogrammer av typen politi, medisin, tannlege, sykepleier, kunst, ingeniør og psykologi rapporterer om høy til middels opplevd tilknytning til arbeidslivet (gjennomsnittsskår fra 4,1 ned til 3,0 avhengig av studieprogram på en skala fra 1-5 samt vet ikke/ikke relevant), opplever studenter ved disiplinutdanninger lavere tilknytning til arbeidslivet (gjennomsnittsskår fra 2,9 ned til 2,3 på en skala fra 1-5 samt vet ikke/ikke relevant). (s. 17)

Det er altså slik at studenter ved typiske disiplinutdanninger ikke opplever en like sterk tilknytning til arbeidslivet. Det er dermed ikke sagt at det ikke finnes mange arbeidslivsrelevante aktiviteter på disse programmene, men det kan kanskje antas at disse ikke kommuniseres eller synliggjøres tydelig nok for studentene, særlig med tanke på å adressere den direkte relevansen for arbeidslivet etter studiene. For eksempel så har masterprogrammet i sosialantropologi et semester med obligatorisk feltarbeid og i rapporten fremheves dette av komitéen som noe som fremmer arbeidet med arbeidslivsrelevans:

Det er en styrke at studieprogrammet har et semester med obligatorisk feltarbeid, der studieprogrammet legger vekt på at studentene får mulighet til å utvikle både fagspesifikke og generiske ferdigheter. Dette fremmes ytterligere ved at forberedelser og etterarbeid til feltarbeidet er integrert gjennom hele studieprogrammet. Videre oppgir studieprogrammet at de i den øvrige undervisningen kombinerer fagspesifikk kunnskap med trening av generiske ferdigheter slik som kritisk tenkning, kommunikasjon, prosjektutvikling og samarbeid. (s. 63-64)

Til tross for feltarbeid og flere andre arbeidslivsrettede tiltak viser likevel tall fra Studiebarometeret at studentene ikke oppfatter koblingen til arbeidslivet i særlig stor grad. I tall fra 2018/19 er det ingen som gir mer enn tre av fem poeng på spørsmål om de har fått god informasjon om relevante bedrifter/yrker og hvordan kompetansen deres kan brukes i arbeidslivet. Det er sannsynlig å anta at en mer målrettet og strategisk innsats på emne- og studieprogramnivå når det gjelder bevisstgjøring og synliggjøring av arbeidslivsrelevans for studentene vil kunne bære frukter. Når det er sagt så vil det selvsagt variere mellom disiplinufaglige studieprogrammer hvor mange arbeidslivsrelevante aktiviteter som finnes, kvaliteten på disse og i hvilken grad disse kommuniseres godt nok eller ikke til studentene.

Se hele den oppsummerte selvevalueringen og vurderingen av masterprogrammet i sosialantropologi på s. 63-65 og som vedlegg til saken.

Samfunnsrelevans som tilleggsdimensjon

Rapporten peker på at arbeidslivsrelevansbegrepet grenser opp mot andre begreper, som samfunnsrelevans og yrkesrelevans, og at disse grensegangene ikke er opplagte. Videre er en av fem sentrale dimensjoner ved arbeidslivsrelevans som trekkes frem, at samhandling med både samfunns- og arbeidsliv er essensielt for å sikre arbeidslivsrelevans i studier. I tillegg sier en av dimensjonene at det ikke er slik at lærestedene nødvendigvis skal svare på arbeidslivets umiddelbare behov, men ha et langsiktig perspektiv (s. 8).

Bachelorprogrammet i filosofi ser ut til å legge seg på tilsvarende linje i store deler av sin selvevaluering. For eksempel har de lagt vekt på en rekke distinksjoner knyttet til relevansbegrepet, som for eksempel faktisk vs. opplevd relevans som handler om at studentene

kanskje ikke ser relevansen av kunnskapen de lærer *før* de har kommet i jobb. Videre sier de at hvilken utdanning studentene får er med på å påvirke nettopp arbeidslivet, altså et kortsiktig vs. langsiktig perspektiv.

Et annet aspekt som nevnes er arbeidslivsrelevans vs. samfunnsrelevans: En argumentasjon som handler om at siden arbeidslivet er en del av samfunnet, kan man argumentere for at et samfunnsrelevant studieprogram også er arbeidslivsrelevant. Komitéen sier følgende om dette:

Komitéen mener det er et smart grep å løfte frem samfunnsrelevans som en bredere kontekst for diskusjonen om arbeidslivsrelevans, og studieprogrammet ser ut til å vektlegge arbeidslivsrelevans i selve undervisningen nettopp gjennom bruk av samfunnsrelevante problemstillinger og styrking av fagspesifikke og generiske ferdigheter gjennom konkrete øvelser. Dette er en god måte for studentene å tydeliggjøre utdanningens anvendelse (s. 70)

Studieprogrammet oppgir ikke å ha utstrakt kontakt med utdannede bachelorkandidater, og det finnes derfor ikke mye informasjon om hvor kandidatene deres faktisk ender opp med å jobbe etter endt utdanning.

Se hele den oppsummerte selvevalueringen og vurderingen av bachelorprogrammet i filosofi på s. 69-71 og som vedlegg til saken.

Hovedfunn – konklusjoner og anbefalinger

Evalueringen innleder med en beskrivelse fra den sakkyndige komitéen om hva som oppleves som hovedinntrykk og konklusjoner:

Komiteens overordnede konklusjon er at studieprogrammene jobber i ulik grad for å styrke arbeidslivsrelevans, og flere av studieprogrammene som har inngått i evalueringen, har et stort utviklingspotensial når det gjelder å revurdere hvordan undervisning av fag også kan styrke arbeidslivsrelevans. Studieprogrammene bør i større grad planlegge for arbeidslivsrelevans i sammenheng med den faglige utdanningen og ikke som en sidegeskjeft som kun sikres ved særskilte tiltak. (s. ii)

Komitéens videre hovedkonklusjoner

Unødvendig motsetning mellom fag og arbeidslivsrelevans

De fleste studieprogrammene i evalueringen reflekterer godt rundt arbeidslivsrelevans, men implementerer samtidig arbeidslivsrettede tiltak som i for liten grad er koblet til det faglige. Studieprogrammene burde i større grad legge vekt på hvordan sider ved deres faglige aktivitet bidrar til arbeidslivsrelevans og hvordan nye tiltak for å sikre arbeidslivsrelevans også kan styrke utdanningen i faget.

Variasjon i tiltak er en forutsetning for god arbeidslivsrelevans

Studieprogrammene viser en stor variasjon av arbeidslivsrelevante tiltak som henger sammen med faglige tradisjoner. Mangelen på en systematisk tilnærming viser likevel at studieprogrammene har et potensiale for å ta i bruk et bredere spekter av tiltak for å sikre arbeidslivsrelevans på en måte som bidrar til økt faglig kvalitet.

Få tiltak for å fremme studenters kunnskap om egen læring og kompetanse

Et gjennomgående trekk er at arbeidslivsrelevansen av forskningsbasert, faglig kunnskap er underkommunisert i flere studieprogrammer. Gjennom å legge til rette for at studentene får økte kunnskaper om egen kompetanse og læring kan studieprogrammene bidra til at studentene gjør mer kvalifiserte valg av studieløp, får bedre studieprestasjoner, får bedre kunnskap om arbeidsgiveres perspektiver og bedre kan formidle relevansen av egen kompetanse.

Få studieprogrammer jobber systematisk med kvalitetssikring av arbeidslivsrelevans

Studieprogrammene virker i liten grad å inkludere arbeidslivsrelevans i sitt systematiske kvalitetsarbeid, og det fremstår som at studenter og eksterne aktører sjelden inkluderes i dette arbeidet. Dette gjør at studieprogrammene mangler både kvantitativ og kvalitativ kunnskap som er en forutsetning for å gjennomføre, analysere og utvikle arbeidslivsrettede tiltak på en ressurseffektiv måte.

Få studieprogrammer har gode og tydelige mål og strategier

Til tross for at flere av studieprogrammene viser reflekterte holdninger og flere eksempler på gode tiltak, har få studieprogrammer formulert mål og strategier spesifikt rettet mot å fremme arbeidslivsrelevans. Begrenset tilgang på ressurser gjør at gode mål og strategier er viktige for å kartlegge og sikre god utnyttelse av de ressursene som studieprogrammene har. Uten gode mål blir det også uklart hvordan studieprogrammet er arbeidslivsrelevant, både for ansatte og for studenter.

Spenning mellom aktører på ulike nivåer

Flere av studieprogrammene opplever en motsetning mellom tiltakene de ønsker å gjennomføre for å fremme arbeidslivsrelevans og overordnede mål og initiativer fra fakultetet og ledelsen ved lærestedet de er tilknyttet. Videre, på grunn av begrenset tilgang til ressurser, opplever de det som utfordrende å samtidig imøtekomme krav i lov og forskrifter, faglige ambisjoner, publiseringskrav, kreative og innovative forsøk, innføring av praksisemner, ønsker om etablering av gode sosiale miljøer og eksterne samarbeider osv. I en slik situasjon er det vanskelig for studieprogrammene å prioritere å utvikle, gjennomføre og analysere gode lokalt tilpassede tiltak som fremmer arbeidslivsrelevans på en måte som både styrker studentenes læringsutbytte og samtidig tilgodeser øvrige krav og nødvendige mål.

Anbefalinger

Basert på konklusjonene kommer komiteen med 24 spesifikke anbefalinger rettet mot Kunnskapsdepartementet med underliggende etater, læresteder og studieprogrammer. Disse anbefalingene blir delt opp i følgende hovedområder:

- **Tilrettelegging for økte satsinger på arbeidslivsrelevans:** Anbefalingene er i stor grad rettet mot Kunnskapsdepartementet og handler om tiltak som gir studieprogrammene handlingsrom til å planlegge, utvikle, gjennomføre og analysere tiltak retta mot arbeidslivsrelevans.
- **Utvikling av kunnskap om arbeidslivsrelevans:** Anbefalingene er rettet mot aktører på alle nivå og er ment å styrke et kunnskapsgrunnlag som er relevant for å kunne utvikle og identifisere gode og faglig tilpassede arbeidslivsrettede tiltak.
- **Undervisning for å sikre arbeidslivsrelevans i utdanning:** Anbefalingene er rettet mot studieprogrammer og handler om å trene opp ferdigheter for arbeidslivsrelevans og sikre sammenheng mellom fagspesifikke og generiske ferdigheter.

- **Studenters kunnskap om egen læring og kompetanse:** Anbefalingene er rettet mot læresteder og studieprogrammer og er ment å legge til rette for at studenter skal opparbeide seg kunnskap om og trening i å bruke arbeidslivsrelevante kompetanser i studiet.
- **Kvalitetssikring:** Anbefalingene er rettet mot Studiebarometeret, læresteder og studieprogrammer og er ment å bidra til å innarbeide systematisk innsamling av relevant kunnskap og legge til rette for en anvendelse av denne kunnskapen i kvalitetsarbeidet.
- **Mål og strategier for arbeidslivsrelevans:** Anbefalingene er rettet mot læresteder og studieprogrammer og er ment som hjelp til å sikre god samhandling mellom aktører i og utenfor studieprogrammer når det gjelder arbeidet med å fremme arbeidslivsrelevans.
- **Strukturelle tilpasningsområder:** Anbefalingene er rettet mot NOKUT, Lånekassen og Unit og er ment å legge til rette for god satsing på arbeidslivsrelevans blant studieprogrammer i disiplinutdanninger, som resulterer i en reell kvalitetsutvikling.

Samtlige anbefalinger finnes i kapittel 6.2 på s. 104.

Arbeidslivsrelevans ved UiB

[UiB sin handlingsplan for kvalitet i utdanning for 2017-2022](#) adresserer arbeidslivsrelevans i innsatsområde A som handler om at UiB sine studieprogrammer skal ha høy kvalitet, være relevante og forskningsbaserte. Her sier delmål 4 at «Samspill med samfunn og arbeidsliv skal sikre relevans i utdanningene» og et av punktene heter at vi skal «Etablere i alle studieprogram mekanismer for å involvere relevante samfunnsaktører i utviklingen av utdanningene». Arbeidslivsrelevans er også trukket frem som et foreslått prioritert fellestiltak for 2021 i sak *55/20 Oppfølging av Handlingsplan for utdanningssak – status og videre oppfølging*.

Videre sier [Studiekvalitetsmeldingen 2019](#) mye om arbeidslivsrelevans. Det samfunnsvitenskapelige fakultet trekker blant annet frem synliggjøring av arbeidslivsrelevans i utdanningene som et tiltak for forebygging av frafall. I tillegg pågår det mange aktiviteter på fakultets- og instituttnivå i tillegg til sentrale fellestiltak hvor status ble presentert i [sak 40/20 30.9.2020](#).

Arbeidslivsrelevans er med andre ord et prioritert satsingsområde på UiB. Utdanningsutvalget bes om å svare på drøftingsspørsmålene på bakgrunn av dette og i lys av funnene i denne evalueringsrapporten.

Spørsmål til drøfting

1. Hvilke av NOKUT-rapportens konklusjoner og anbefalinger mener Utdanningsutvalget er spesielt relevante for UiB å jobbe videre med, både på studieprogram- og emnenivå?
2. Hvordan kan UiB samtidig jobbe med å fremme studenters kunnskap om egen læring og kompetanse, både på studieprogram- og emnenivå?

Ephorte:

**Sak 07/21 Arbeidet med arbeidsrelevans
– status og veien videre**

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Bakgrunn

Denne saken tar opp tråden fra sak 40/20 Arbeidsrelevans i disiplinutdanningene fra 30. september i Utdanningsutvalget. Med mål om å sikre faglig forankring av initiativene innen feltet arbeidslivsrelevans, gjøres det rede for status for ulike aktiviteter, med hovedvekt på de største endringene siden september: oppgavesamarbeid og den nasjonale Arbeidslivsportalen.

Avtaler med eksterne arbeidslivsaktører

UiB og NAV Vestland signerte en overordnet samarbeidsavtale om kompetanseutvikling, arbeidslivsrelevans og FoU-arbeid fra 1.1.2020, og er nå i gang med å planlegge et møte med aktuelle deltakere fra begge parter for å drøfte konkrete samarbeidsmuligheter. Det vil tas utgangspunkt i problemstillinger og temaområder som NAV har spilt inn.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på samarbeidsmuligheter mellom Helse Bergen og UiB innen disiplinutdanningene, her finnes det allerede en overordnet samarbeidsavtale fra 2017. Gruppen har hatt to møter høsten 2020, og vil fortsette utover våren 2021. Målet er at arbeidet skal bidra til at studenter fra noen aktuelle studieprogram blir inkludert i konkret samarbeid fra høsten 2021, enten via praksisemner eller andre samarbeidsformer.

Søknad til Diku

UiB søkte om prosjektmidler fra Dikus program for økt arbeidslivsrelevans. En av leveransene i søknaden var å etablere en strategisk samhandlingsparaply for UiB og aktører i arbeids- og samfunnsliv i form av et nettverk ved navn *Kunnskapsbro Bergen (Skills bridge Bergen)*. Nettverket er ment å gi en god infrastruktur for deling og kunnskapsutveksling på tvers av eksisterende faglige aktiviteter og initiativer. Søknaden vektla i særlig grad arbeidslivsrelevante aktiviteter innenfor disiplinutdanningene.

Søknaden fikk positive tilbakemeldinger, men det var svært sterk konkurranse og den nådde ikke helt opp. Imidlertid planlegges det å søke igjen i utlysningen i 2021. I en ny søknad er det ønskelig å styrke forankringen ved relevante fakulteter og å konkretisere roller og aktiviteter i nettverket. I forberedelsen av en ny søknad vil det legges til rette for bredere involvering av fakultetene i utformingen og etableringen av Kunnskapsbro Bergen.

Den nasjonale Arbeidslivsportalen

Fase 1 for profesjonsutdanningene: Arbeidslivsportalen utvikles av Unit og ble omtalt i sak 40/20. OsloMet og Universitetet i Stavanger er nå i full gang med å pilotere fase 1 for utvalgte helse- og lærerutdanninger. Unit melder at studiestedene omtaler Arbeidslivsportalen (ALP) som et godt verktøy, men at det kreves endel forarbeid ved hver institusjon. Tidlig våren 2021 skal flere institusjoner, blant annet Universitetet i Bergen, ta i bruk ALP. UiB skal pilotere fase 1 for profesjonsutdanninger ved Det medisinske fakultet (MED) og Det psykologiske fakultet, og det er nedsatt en prosjektgruppe som ledes av MED (ephorte 20/14465). Unit forventer at

studiestedene vil måtte bruke våren 2021 til klargjøring, og at fremtidige praksisperioder vil kunne planlegges fra høsten av.

Fase 2 for disiplinutdanningene: Unit har meldt at integrering av løsning for disiplinutdanningene, ligger litt lenger frem i tid, men at utviklingen har startet. Unit har en dedikert prosjektleder for dette. UiB jobber tett sammen med Unit og deltar i et kortere forprosjekt som er del av nevnte utvikling for disiplinutdanningene, sammen med et konsultentselskap (Sopra Steria). Flere fagmiljøer ved UiB har blitt kontaktet med spørsmål om å dele erfaringer og kunnskap fra arbeidslivsrelevante praksisemner i disiplinutdanningene, og hvordan prosessene i fagmiljøene foregår. Målet er at portalen skal bli mest mulig relevant for brukernes behov. UiBs viktigste bidrag er derfor å synliggjøre fagmiljøenes, studentenes og administrasjonens behov, slik at disse kan ivaretas i utviklingen av neste fase for disiplinutdanningene. Både faglig ansatte, administrativt ansatte, studenter og representanter fra arbeidsgiversiden har bidratt i forprosjektet som fortsatt pågår.

Arbeid ved SLATE

Centre for the Science of Learning and Technology (SLATE) er et tverrfaglig forskningscenter som jobber blant annet med læringsanalyse og læringsteknologi. SLATE har i prosjektet Praksis i arbeidsliv (PiA) sett nærmere på arbeidslivspraksis for disiplinutdanningene i lys av det nasjonale søkelyset på arbeidslivsrelevans. I prosjektet skal SLATE utvikle en metode for matching som bygger på metoder fra «employability and apprenticeship analytics» – et perspektiv innenfor læringsanalyse – for å se på mulige løsninger for matchinger mellom potensielle arbeidsgivere og disiplinutdanningene. I forbindelse med prosjektet har SLATE vært i dialog med noen fagmiljøer ved UiB (Det juridiske fakultet, Institutt for biovitenskap og Institutt for sammenliknende politikk). SLATE samhandler også med Unit i forbindelse med det nevnte forprosjektet hvor Sopra Steria bidrar. SLATE sitt arbeid kan være relevant for ev. senere faser og utvikling av den nasjonale ALP. [Les mer om PiA på SLATE sine nettsider](#). Videre vil det vurderes å etablere et «bedriftspanel» som er relevant for fakulteter og institutter som har størst behov for tidlig praksis, og innhente kunnskapsgrunnlag fra de aktuelle miljøene.

Oppgavesamarbeid og faglig forankring

Sak 40/2020 omtalte også *Oppgavesider Utdanning i Bergen*. Målet med oppgavesamarbeid er å øke arbeidslivsrelevansen i studieprogrammene, og da særlig disiplinutdanningene våre. Samarbeid med arbeids- og næringsliv om bachelor- og masteroppgaver er en av flere måter å bidra til dette på og imøtekomme studentenes ønsker om mer arbeidslivsrelevans.

Ved å gå bredere ut til aktører i arbeids- og næringsliv kan vi supplere oppgavesamarbeid som allerede pågår i noen fagmiljøer, og på sikt få opp et tilbud for flere studenter.

Informasjon og kontaktpunkt

Det er laget informasjon på uib.no [til eksterne virksomheter og organisasjoner i arbeids- og næringslivet](#) hvor vi informerer om fordelene ved oppgavesamarbeid med våre studenter. Virksomheter bes om å melde inn problemstillinger til oppgaver via et skjema på nettsidene til vår samarbeidspartner Utdanning i Bergen: <https://www.utdanningibergeren.no/register-oppgaveannonse>.

Det er også opprettet et sentralt kontaktpunkt ved Studieavdelingen via eposten arbeidsliv@uib.no, som skal bidra til å gjøre det enkelt for aktører i arbeids- og næringsliv å

komme i kontakt med Universitetet i Bergen (UiB). Kontaktpersoner ved Studieavdelingen (SA, Seksjon for studiekvalitet) er Anniken Gjesdahl og Mette Optun.

En kommunikasjonsplan og tilhørende tiltaksplan for å kommunisere internt på UiB og eksternt til aktører i arbeids- og næringsliv er under utarbeidelse. Denne drøftingssaken er et ledd i å styrke den faglige forankringen og sikre fakultetenes involvering.

Hvordan vil oppgavesamarbeidet foregå?

1. Arbeidsgivere/virksomheter kan registrere problemstillinger i et skjema på nettsidene til vår samarbeidspartner Utdanning i Bergen: <https://www.utdanningibergen.no/register-oppgaveannonse>.
2. Studenter kan finne annonsene her: <https://www.utdanningibergen.no/oppgave/> og må deretter kontakte sitt fagmiljø ved faglig veileder for å undersøke muligheten for å skrive oppgave i samarbeid med eksterne, og for å undersøke om temaet kan passe inn i rammene for en bachelor- eller masteroppgave ved det aktuelle instituttet/enheten.
3. Hvis det er mulig med oppgavesamarbeid med eksterne, kan studenten kontakte den aktuelle virksomheten for å melde interesse og finne ut i dialog med veileder hvordan problemstillingen kan utføres og ev. tilpasses for å sikre kvalitet for alle parter. Fagmiljøet ved UiB har siste ordet når det gjelder å avgjøre om en slik oppgave kan utføres.
4. SA vil også følge opp innkomne oppgaveannonser og kontakte relevante fagmiljøer for å sikre at informasjon om utlyste problemstillinger når frem til aktuelle studenter og fagmiljø.
5. En overordnet standardavtale som omtaler partenes forpliktelser og oppgaver signeres av partene. En slik avtale er under utarbeidelse.

Forankring av oppgavesamarbeid på fakultetene og i fagmiljøene

Nettverk for arbeidsrelevans (ephorte 2020/2890) med administrative representanter fra alle fakultetene har hatt jevnlig møter siden oppstart våren 2020, og er tett koblet på arbeidet med oppgavesamarbeid.

I tillegg er det ønsket at fakultetene gjør ordningen kjent i sine fagmiljøer og henter inn tilbakemeldinger fra miljøene. På denne måten blir tilbudet og informasjonen til eksterne samarbeidspartnere i arbeids- og næringsliv kvalitetssikret. Som nevnt i punkt 5 jobbes det på sentralt hold (Studieavdelingen og Forsknings- og innovasjonsavdelingen) med å utarbeide en standardavtale for å regulere rammene for et oppgavesamarbeid med eksterne parter.

Faglig forankring er en avgjørende suksessfaktor for hvorvidt oppgavesamarbeid på sikt kan bli et tilbud av et omfang som faktisk bidrar til å øke andelen arbeidslivsrelevante aktiviteter i utdanningene våre. Det er ønsket at oppgavesamarbeid skal bidra positivt inn i det pågående arbeidet med feltet for alle parter. Informasjon til studenter er også en viktig del av kommunikasjons- og tiltaksplanene.

Studieavdelingen ønsker å sende et brev til fakultetene i etterkant av denne saken, og be om tilbakemeldinger på de skisserte rammene for ordningen (punkt 1-5 over), og informasjonen som er laget. Fakultetene og fagmiljøene må kvalitetssikre ordningen og synliggjøre behovene

sine. Disse avklaringene bør være på plass før aktører i arbeids- og næringsliv og studentene våre informeres om ordningen i full skala.

I tillegg til det spesifikke arbeidet knyttet til oppgavesamarbeid, er det ønskelig med systematisk involvering av fagmiljøene med vekt på studentenes læringsutbytte i pågående arbeid innenfor feltet.

Slike arbeidslivsrelevante aktiviteter vil kunne være både praksisplasser i arbeidslivet, involvering av arbeidslivsrepresentanter i undervisning på campus og oppgavesamarbeid. Et viktig element i dette arbeidet er å sørge for at lokale og nasjonale støttestrukturer imøtekommer fagmiljøenes, studentenes og arbeidslivets behov og forventninger.

Utdanningsutvalget bes om å drøfte:

Hvordan sikre og styrke faglig forankring og involvering knyttet til de ulike initiativene som er beskrevet i saken?

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 08/21 Høring Erasmus+

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Bakgrunn

Regjeringen har besluttet å utarbeide en strategi for norsk deltakelse i det europeiske utdannings-, opplærings-, ungdoms- og idrettssamarbeidet for perioden 2021-2027. Kunnskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kulturdepartementet har invitert UiB til å gi innspill. Strategien skal omfatte samarbeidet innenfor EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, Erasmus+, og Det europeiske utdanningsområdet for perioden 2021 til 2027, og den vil etter planen legges frem før sommeren 2021. Den skal gi retning for en effektiv politikk og god utnyttelse av mulighetene i samarbeidet, og den skal angi nasjonale mål, ambisjoner, prioriteringer og innsatsområder. Strategien skal etter planen legges frem før sommeren 2021. Invitasjonen til å gi innspill er vedlagt.

Fristen er 10. februar 2021, men UiB har fått utvidet frist til 18. februar for å legge til rette for behandling i Utdanningsutvalget. Det er ønskelig at utvalget gir tilbakemelding på forslaget til hørings svar og om innspillene er dekkende.

Universitetet i Bergens innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske utdannings- opplærings-, ungdoms- og idrettssamarbeidet

Vi takker for invitasjonen til å gi innspill, og ønsker utarbeidelsen av en ny strategi tidlig i ny programperiode for Erasmus+ velkommen. Det er positivt at Regjeringen har satt i gang parallelle prosesser for henholdsvis forsknings-, innovasjons- og utdanningsprogrammene, og at det er tydelige og ambisiøse mål for norsk deltagelse.

Som et forskningsintensivt breddeuniversitet er det muligheter for deltagelse i ulike deler av programmet. Imidlertid er det samarbeidet innen høyere utdanning som er relevant for bredden av vår virksomhet. Videre utgjør høyere utdanningsspesifikke tiltak mer enn 40 prosent av programmet, og deltagelsen fra UH-sektoren utgjør trolig mer enn 50 prosent. Våre innspill vektlegger derfor denne delen av det europeiske samarbeidet, og er i hovedsak rettet mot Kunnskapsdepartementet og Diku, som er henholdsvis nasjonal myndighet og nasjonalkontor med ansvar for utdanningsdimensjonen av programmet.

I innspillet vårt vil vi argumentere for en rekke anbefalinger. Hovedanbefalingene er som følger:

- Potensielle konsekvenser av etableringen av et europeisk utdanningsområde må utredes og det må foreligge et kunnskapsgrunnlag for en beslutning om norsk tilknytning til området.

- En ny nasjonal strategi må være tydelig når det gjelder de kunnskapspolitiske målene for programmet. Strategien må inkludere mål og ambisjoner knyttet til programmets virkning på individer, organisasjoner og samfunnet.
- Kunnskapsdepartementet og Diku må arbeide for at Europakommisjonen gir bedre data knyttet til retur av programdeltagelse. Dette bør danne grunnlag for måltall for deltagelse i øvrige virkemidler i programmet.
- Kunnskapsdepartementet og underliggende etater må initiere og stille seg til disposisjon for aktiv deltagelse i politikktviklingsprosjekt. Det bør også være konkrete måltall også for departementets og underliggende etaters deltagelse.
- Det bør opprettes stimulerings og forsterkningsmidler etter modell fra Horisont 2020 for å bidra til økt mobilisering av søkere til programmet. Forsterkningsmidler kan bidra til bred nasjonal effekt av programmet og til å kompensere for lave satser/bevilgninger i Erasmus+.
- For tiltaket Europeiske universiteter bør det etableres en særskilt forsterkningsordning for å bidra til at norske deltagere når de ambisiøse målene for initiativet, og for å sikre norsk medvirkning til videreutviklingen av initiativet.
- Kunnskapsdepartementet og Diku bør informere mer systematisk om kommende initiativ, rapporter og prosesser i EU.

Mål og ambisjoner:

Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske utdannings-, opplærings-, ungdoms- og idrettssamarbeidet gjennom Erasmus+ i perioden frem mot 2027?

Universitetet Bergen har store ambisjoner for vår deltagelse i Erasmus+. Det er et stort og viktig program med mange muligheter for strategisk utviklingsarbeid. UiB har lenge vært ledende i Norge når det gjelder studentutveksling både for utreisende og innreisende studenter i og utenfor Europa. Vi ønsker å bruke både student og ansattutveksling mer strategisk, og i større grad knytte utveksling mot strategiske partnere, nettverk og nye og eksisterende prosjekter innenfor utdanning, forskning og innovasjon. Målet er å styrke kvaliteten i våre utdanninger og samtidig jobbe mot grønnere internasjonalt universitet og utnytte de digitale løsninger som blir tilgjengelige.

UiB deltar aktivt i flere deler av programmet, og har erfaring innenfor strategiske partnerskap, Jean Monnet og Erasmus Mundus Fellesgrader. Det er likevel et potensial for bredere deltagelse i flere av virkemidlene. Vi har som ambisjon for å bruke programmet aktivt som et virkemiddel for å nå mål på institusjonelt nivå, og for å støtte prioriteringer i fagmiljøene ved institusjonen.

Siden 2019 har UiB deltatt i universitetsalliansen Arqus. Alliansen koordineres av Universitetet i Granada, og vi samarbeider med universitetene i Graz, Leipzig, Lyon, Padova og Vilnius. Alle universitetene er store forskningsintensive breddeuniversiteter. De er viktige regionale aktører i sine respektive land, med sterk historisk, økonomisk og politisk rolle. Målet med Arqus-alliansen er på overordnet nivå å styrke utdanningen av kritiske og engasjerte globale medborgere, å styrke forskning, og bidra til løsninger på de store globale og samfunnsmessige utfordringene vi står overfor i tiden fremover. For å oppnå disse overordnede målene har alliansen arbeider vi innenfor seks ulike innsatsområder, hvorav hvert innsatsområde har en rekke konkrete aktiviteter og resultat:

- Økt tilgang, inkludering og mangfold

- Studentaktiv læring og kvalitet i utdanning
- Flerspråklig og flerkulturelt universitet
- Entreprenørielt universitet og regional samhandling
- Forskningsstøtte og karriereutvikling for yngre forskere
- Engasjerte europeiske medborgere (ledes av Universitetet i Bergen)

Innsatsområdene faller i stor grad sammen med vår strategi, «Kunnskap som former samfunnet», med tilhørende handlingsplaner for internasjonalisering, mangfold og inkludering, kvalitet i utdanning, innovasjon og entreprenørskap, etter- og videreutdanning, samarbeid med arbeidslivet og styrking av læringsmiljøet. Det er også tydelig sammenfall mellom EUs prioriteringer på utdanningsfeltet og UiBs strategi, handlingsplaner og profil. Dreiningen i prioriteringer i ny programperiode kan øke potensialet for søkning og gjennomslag. For UiB er det særlig aktuelt å videreføre langsiktige satsinger på utdanningsfaglig bruk av digitale verktøy, studentaktiv læring og bærekraft i utdanningene.

Gjennom å bruke prosjektmulighetene i hovedtiltak to og tre i Erasmus+ mer aktivt kan vi styrke vårt kvalitetsarbeid i emner og studieprogram. Vi vil øke vår aktivitet i programmet både i samarbeid med partnere i Arqus, og andre partnere vi har etablert eller ønsker å etablere et samarbeid med. Korona har bekreftet at vi trenger europeisk utdanningssamarbeid for å sikre en akademisk tilnærming til bruk av ny teknologi i undervisning, læring og vurdering, og Erasmus+ er allerede påkledd for formålet. Slik bidrar programmet til testing, evaluering og fornying i samsvar med anerkjente faglige arbeidsprosedyrer, tilbakemeldinger fra studenter, tilbakemeldinger fra undervisere og ny forskning.

Strategisk deltagelse i programmet kan styrke utdanningene ved UiB, bidra til profilering og omdømmebygging og en sterkere kultur for eksternfinansierte prosjekt. Arbeid med og gjennom utdanningsprogrammet kan styrke synergier mellom forskning, innovasjon og utdanning, og bidra til økt kultur for søkning og kompetanse innenfor EU-finansierte programmer generelt.

Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Erasmus+ og Det Europeiske utdanningsområdet?

Det europeiske utdanningsområdet

Norge bør ha store ambisjoner når det gjelder deltagelse i Erasmus+ og det europeiske utdanningsområdet. Meldingen om det europeiske utdanningsområdet gir overordnede føringer for hele utdanningsfeltet og gir et frempek på prioriteringer fremover blant annet gjennom Erasmus+, men det er også et signal om at Europakommisjonen ønsker å ta en tydeligere rolle i koordineringen av europeisk utdanning. Selv om EU viderefører mange av sine store satsinger, er dette en markant endring i takt og ambisjoner. EU ønsker å ta en tydeligere koordinerende rolle som pådriver for harmonisering av strukturer på tvers av landene, strukturelle endringer og mer fleksible utdanninger, og tematiske prioriteringer for utdanningsfeltet. Europakommisjonen anerkjenner betydningen av utdanning som driver for bærekraftig omstilling, innovasjonskapasitet og konkurranseevne, forankret i et uttalt verdigrunnlag knyttet til inkludering, mangfold og demokrati. Når EU og medlemsstatene søker mer

samarbeid for å bygge sterke og fremtidsrettede utdanningssystemer,⁴ og det er viktig at Norge tar del i denne utviklingen.

I etableringen av det europeiske utdanningsområde vektlegger EU de seks dimensjonene: kvalitet, inkludering og kjønnsbalanse, grønn og digital omstilling, lærere og undervisere, høyere utdanning og geopolitiske dimensjon. Samtlige dimensjoner har satsinger som potensielt vil ha stor betydning, men særlig etableringen av automatisk gjensidig godkjenning, europeisk tilsyn, europeiske grader og rettslig status for universitetsallianser kan potensielt ha stor betydning for UiB og norsk høyere utdanningssektor.

Det er avgjørende at de administrative prosessene ikke blir for omfattende, og her kan Norge kan gå foran som et godt eksempel på hvordan automatisk godkjenning av utenlandsopphold kan implementeres på forenklet vis for både studenter og institusjoner. Norges tilknytning til EU kan også påvirke muligheten for å ta del i den geopolitiske dimensjonen av EUs satsing, da EUs utenrikspolitikken er eksplisitt utenfor EØS-avtalens virkeområde. Samtidig åpner meldingen for tilknytning fra tredjeland til hele EUs utdanningsområde.

UIB foreslår:

- Potensielle konsekvenser av etableringen av et europeisk utdanningsområde må utredes og det må foreligge et kunnskapsgrunnlag for en beslutning om norsk tilknytning til området.
- Kunnskapsdepartementet bør nedsette en gruppe med eksperter fra sektoren som utreder potensielle konsekvenser for norsk høyere utdanning av etableringen av et europeisk utdanningsområde.

Erasmus+

UiB ønsker ambisiøse nasjonale mål for deltagelse i programmet. I strategien for forrige programperiode er det i hovedsak aktivitetsmål, som konkrete måltall for mobilitet og mål om økt deltagelse i andre tiltak. Dette reflekterer i liten grad at programmet er et politisk virkemiddel med klare ambisjoner for virkning på samfunn, organisasjoner og enkeltindivider. En ny nasjonal strategi må være tydelig når det gjelder de kunnskapspolitiske målene for programmet.

For EU er det et mål at studenter og ansatte som reiser på Erasmus-opphold føler seg som en del av det europeiske prosjektet, at de ser på sitt Erasmus-opphold som en del av en større enhet og at de bidrar som en liten brikke i byggingen av en felles europeisk identitet. Ved mange europeiske universitet brukes Erasmus-programmet strategisk som nettopp et bidrag til det felles europeiske prosjektet, og både studenter og ansatte er bevisste på dette når de reiser på Erasmus-utveksling. På tilsvarende måte er det mål om at andre deler av programmet bidrar til digital og grønn transisjon, innovasjons- og entreprenørskap, innovasjon i utdanningene, inkludering og mangfold osv.

Selv om virkningen av programmet er viktigst mener vi like fullt at det er hensiktsmessig med konkrete måltall for aktivitet og retur. Med større budsjettramme kan man løfte ambisjonene for 2020 om 3000 studenter og 1000 ansatte årlig på utveksling. Ambisjonsnivået må imidlertid ses i sammenheng med den samlede budsjettrammen, og det er viktig å sikre et tilfredsstillende stipendsatser til utreisende.

⁴ [Council Resolution on further developing the European Education Area to support future-oriented education and training systems, OJ C 389, 18.11.2019, p. 1,](#)

Ambisjonen for deltagelse i andre deler av programmet bør styrkes. Dette gjelder i særlig grad de sentraliserte midlene i programmet. Det er viktig å fjerne nasjonale barrierer, for eksempel knyttet til fellesgrader som forsterker de allerede tunge administrative byrdene ved dette tiltaket. Videre er det viktig at sektoren, KD og Diku samarbeider for økt mobilisering til prosjektsamarbeid gjennom hovedtiltak to og tre. Økt deltagelse i hovedtiltak tre forutsetter at myndighetene har en aktiv rolle, og UiB ønsker å samarbeide tettere med Kunnskapsdepartementet og underliggende etater om denne type politikorienterte utviklingsprosjekt.

Med unntak av mobilitet er det ikke er tilfredsstillende kunnskap om retur fra programmet, sammenlignet med eksempelvis EUs forsknings- og innovasjonsprogrammet. Konkrete og tallfestede mål for deltagelse ville være hensiktsmessig, og det krever bedre data. Basert på erfaringene fra Horisont 2020 mener vi at dette ville bidra til bedre politikutvikling på feltet, og utvikling av målrettede stimulerings- og forsterkningsordninger der det er behov for det.

UiB foreslår:

- Strategien for Erasmus+ må inkludere mål og ambisjoner knyttet til programmets virkning på individer, organisasjoner og samfunnet.
- Måltallene for mobilitet i programmet må økes i tråd med budsjettammenningen for programmet.
- Rettslige barrierer for deltagelse i fellesgrader må fjernes.
- Kunnskapsdepartementet og underliggende etater må initiere og stille seg til disposisjon for aktiv deltagelse i politikutviklingsprosjekt. Det bør også være konkrete måltall også for departementets og underliggende etaters deltagelse.
- Kunnskapsdepartementet og Diku må arbeide for at Europakommisjonen gir bedre data knyttet til retur av programdeltagelse. Dette bør danne grunnlag for måltall for deltagelse i øvrige virkemidler i programmet.
- Kunnskapsdepartementet og Diku må legge til rette for måloppnåelse gjennom tydelig prioritering og synlighet av programmet, og målrettede stimulerings- og forsterkningsordninger der det er nødvendig.
- Erasmus+ bør relanseres som et bredere program som favner både internasjonalisering og andre kunnskapspolitiske prioriteringer. Promoteringen av programmet må tilpasses ulike målgrupper i hver enkelt sektor.
- Enkeltutlysninger i programmet må profileres mer. Erasmus+ som helhet må ikke lanseres som en oppfølging av Stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet. I stedet bør det lanseres som et virkemiddel for den overordnede satsingen på en kultur for kvalitet i høyere utdanning, og den kommende langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.
- Kunnskapsdepartementet bør bygge på erfaringer fra Horisont 2020 og gi incentiver for deltagelse i Erasmus+. Departementet og Diku bør arbeide for gode finansieringsrammer i programmet slik at det blir attraktivt for norsk høyere utdanningssektor.

Muligheter og utfordringer:

Ser dere nye/ uutnyttede muligheter ved deltakelse i samarbeidet?

I kjølvannet av koronapandemien kan det europeiske samarbeidet og Erasmus+ aktualisere samarbeid om morgendagens universitet, på tvers av institusjonelle grenser og landegrenser. Aktuelle utfordringer i utvalg:

- Samarbeid om og for differensiering, institusjonell egenart og felles studieprogram
- Strategisk fornyelse av utdanningene, med vekt på å forberede studentene på kompleksitet, ledelse og transformasjon
- Nettbasert livslang læring
- Digitalisering forankret i relevant forskning og faglige behov

En slik tilnærming forutsetter også felles europeisk innsats for nødvendig avregulering av høyere utdanning. I Norge er utforming av studieprogram omfattet av opptil åtte forskjellige nasjonale forskrifter og lover som institusjonene skal orientere seg etter, avhengig av fagområde, viser en fersk Nifu-rapport om styring av norske universiteter og forskrifter. I en slik nasjonal kontekst, og i en langt mer kompleks europeisk kontekst, står vi overfor betydelige formelle barrierer.

Som allerede omtalt over er de utnyttede virkemidler i hovedtiltak to og tre i programmet. Dette gjelder i særlig grad sentraliserte tiltak. Allianser for innovasjon kan bidra til å styrke satsingen på arbeidsrelevans og innovasjon i og gjennom utdanningene. Videre er kapasitetsbygging et relevant virkemiddel for globalt samarbeid. Fremtidsrettede prosjekt og policy-prosjekter har ulike tematiske utlysninger som ofte sammenfaller med institusjonelle satsinger. UiB arbeider for mer strategisk bruk av bredden av virkemidler i programmet, slik at virkemidlene bidrar til å støtte våre egne satsinger.

Storbritannia deltar som kjent ikke lenger i Erasmus+ fra 1.1.2021. Det får ingen umiddelbar effekt på Erasmus-utvekslingen til og fra Storbritannia, ettersom vi har utvidet inneværende prosjektperiode til 36 måneder. Storbritannia har alltid vært en viktig partner for UiB, og vi sender i tillegg til Erasmus-studenter også en betydelig andel studenter på bilaterale avtaler. Vi ønsker å jobbe mot å beholde muligheten for å sende våre studenter til Storbritannia med gode bilaterale utvekslingsavtaler, samtidig som vi vil jobbe for å få opp Erasmus-mobiliteten til resten av Europa, blant annet ved å fokusere på fordelene med Erasmus-programmet. Storbritannia vil fortsatt være en del av Horisont Europa. Fortsatt mobilitet av ansatte og studenter er et viktig virkemiddel for å stimulere fremtidig forskningssamarbeid. Videre er det svært sterke universiteter i Storbritannia. Behovet for bilateralt samarbeide på utdanningsfeltet både når det gjelder utveksling og samarbeidsprosjekt bør utredes.

Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i Erasmus+, både i søknadsfasen og i gjennomføringen av prosjekter?

Kunnskap om programmet

Vi viser til Diku-rapporten *Hva påvirker bruken av Erasmus+ i høyere utdanning*⁵ som tar for seg forhold som forklarer variasjon i institusjonenes deltagelse. På bakgrunn av en kvalitativ studie av tre institusjoner identifiserer rapporten manglende kunnskap, støtteapparat og forankring som barrierer. Deltagelse i Erasmus+ er en prioritering for UiB og det arbeides med en mer strategisk tilnærming til mobilisering av søkere. Videre har vi forsterket støtteapparatet og det arbeides med bedre

⁵ Dikus rapportserie, Nr 3, 2019 [Hva påvirker bruken av Erasmus+ i høyere utdanning?](#)

søknadsstøtte, og synergier både til annen eksterntfinansierte virkemidler både på forsknings-, innovasjons- og utdanningsfeltet.

Kunnskap om virkemidlene er fortsatt en stor utfordring. En mulig årsak til dette er bredden i programmet som både favner en rekke ulike mål og en rekke ulike sektorer. Det er behov for spissere og mer målgruppeorientert kommunikasjon av ulike tiltak og mål i programmet. Dette gjelder i spesielt stor grad tiltakene i hovedtiltak to og tre som i større grad kan ses i sammenheng med andre kunnskapspolitiske satsinger som for eksempel utdanningskvalitet (*Kultur for kvalitet*), digitalisering, livslang læring og arbeidsrelevans.

Programmet er fortsatt i stor grad kjent som et mobilitetsprogram. Dersom departementet og Diku i lanseringen av programmet vektlegger Meld. St. nr. 7 (2020-2021) *En verden av muligheter – Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning*, vil man være med å underbygge denne oppfatningen, trolig på bekostning av andre virkemidler i programmet. For bred deltagelse i programmet er det avgjørende å promotere og profilere enkeltutlysninger i programmet, i tilknytning til aktuelle nasjonale kunnskapspolitiske satsinger.

Prestisje og merittering

En av de største overordnede utfordringene knyttet til deltagelse i Erasmus+ er sannsynligvis det enkle faktum at det ikke er like prestisjefullt og meritterende for vitenskapelig ansatte å få tildelinger i Erasmus+ som i Horisont Europa eller andre nasjonale eller internasjonale forskningsprogrammer. Dette handler delvis om at det fortsatt råder en misforståelse blant både vitenskapelig ansatte og utdanningsledere om at Erasmus+ primært eller utelukkende er et mobilitetsprogram. Men det handler også om en kultur og en historisk skjevhet der det å lede og delta i internasjonale forskningsprosjekter verdsettes høyere og er mer karrierefremmende enn å lede og delta i europeiske utviklingsprosjekter som skal heve kvaliteten på læring, undervisning og vurdering. Arbeidet med å gjøre det mer attraktivt å søke om midler gjennom Erasmus+ bør derfor sees i sammenheng med og kobles til det pågående arbeidet i sektoren med å utvikle systemer for å verdsette gode undervisere, fremme den akademiske karrieren deres og heve utdanningens status. Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* slår fast at det ikke skal være mer gjevt å være en fremragende forsker enn en fremragende underviser. Hvis vi mener alvor med det, må det også bli like gjevt å få støtte til et stort prosjekt i Erasmus+ som i Horisont Europa. UiB mener at strategien for norsk deltagelse i Erasmus+ bør fremheve dette.

Fravær av incentiver

På tilsvarende måte er det en skjevhet når det gjelder incentiv-ordninger knyttet til deltagelse i Erasmus+ og Horisont Europa. Det er en rekke stimulerings- og forsterkningsordninger for deltagelse i forsknings – og innovasjonsprosjekter mens virkemidlene på utdanningssiden er få og små. I kombinasjon med lave bevilgninger i Erasmus+ og stor grad av egeninnsats blir det mindre attraktivt å delta i Erasmus+ prosjekter.

Administrative byrder

En annen hindring for deltagelse er at Erasmus+ har en unødvendig høy administrativ belastning. Dette gjelder både i søknadsfasen og i gjennomføringen av prosjekter. Søknadsskjema og rapportering krever mye ressurser. Den administrative byrden oppleves ofte ikke som proporsjonal med størrelsen på

støtten på prosjektene. For særlig noen av tiltakene kreves det omfattende og nitid planlegging og dokumentasjon for relativt små beløp, og det er behov for forenkling.

Når det gjelder mobilitet er det svært viktig at det satses på digitalisering, fordi vi ikke vil kunne nå de ambisiøse målene med opptil 50% mobilitet blant gradstudentene dersom vi ikke har gode digitale løsninger både for studentene og universitetene. Her bør Unit spille en nøkkelrolle ved å utvikle Felles Studentsystem (FS) som alle norske universiteter bruker, det vil være en stor styrke å utvikle felles nasjonale løsninger som også kan knyttes mot det store europeiske prosjektet Erasmus Without Paper (EWP). Dette har ikke blitt prioritert til nå, og om vi skal få til en felles norsk løsning gjennom FS, er det viktig at Unit starter dette arbeidet snarest.

UiB foreslår:

- Erasmus+ bør relanseres som et bredere program som favner både internasjonalisering og andre kunnskapspolitiske prioriteringer. Promoteringen av programmet må tilpasses ulike målgrupper i hver enkelt sektor.
- Enkeltutlysninger i programmet må profileres mer. Erasmus+ som helhet må ikke lanseres som en oppfølging av Stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet. I stedet bør det lanseres som et virkemiddel for den overordnede satsingen på en kultur for kvalitet i høyere utdanning, og den kommende langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.
- Strategien om Erasmus+ bør vektlegge merittering og prestisje knyttet til deltagelse i Erasmus+. Dette bør ses i sammenheng med det pågående arbeidet i sektoren med å utvikle systemer for å verdsette gode undervisere, fremme den akademiske karrieren deres og heve utdanningens status.
- Kunnskapsdepartementet bør bygge på erfaringer fra Horisont 2020 og gi incentiver for deltagelse i Erasmus+. Departementet og Diku bør arbeide for gode finansieringsrammer i programmet slik at det blir attraktivt for norsk høyere utdanningssektor.
- Diku og KD må jobbe aktivt for forenkling i dialog med sektoren.
- Departementene og underliggende etater må ha en helhetlig tilnærming til virkemidler på utdanningsfeltet til gode for norsk sektor. Når det etableres virkemidler på utdanningsfeltet må man utrede potensielle synergier og sammenfall med Erasmus+, for å sikre komplementerende og ikke konkurrerende virkemidler.
- Kunnskapsdepartementet må arbeide aktivt for å sikre en felles og god plattform for arbeidet med digitalisering av Erasmus-programmet og mobilitet generelt. Dette er avgjørende i arbeidet for å nå våre ambisiøse mobilitetsmål.

Hvordan arbeider din organisasjon med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?

UiB kan vise til høye mobilitetstall for studenter, og ligger på topp blant de norske institusjonene når det gjelder både europeisk og global mobilitet. For å stimulere til mobilitet har UiB gjort flere grep, og har blant annet vedtatt at alle studieprogram skal ha et semester tilrettelagt for utveksling, og jobber nå med å innføre forventet utveksling ved alle fakultet, som betyr at studenter aktivt må melde seg av utveksling om de ikke kan gjennomføre det. Videre har vi styrket teamet som jobber med støtte til søknader om prosjekter i Erasmus, og i tillegg til informasjon jobber vi målrettet med veiledning av de

fagmiljø som ønsker dette. Internasjonalt senter tilbyr å lese gjennom søknader, og økonomiseksjonen tilbyr hjelp med budsjett.

UiB har et BOA team som jobber tverrfaglig og på tvers av avdelinger for å støtte prosjektsøknader både innen forskning og utdanning, og som har vært en stor suksess ved institusjonen. Gjennom BOA-teamet arbeider UiB med sterkere koblinger mellom forskning, innovasjon og utdanning. Videre er det et mål å styrke samspillet mellom ulike eksternfinansierte ordninger for utdanningsfeltet. Dette inkluderer ordninger for internasjonalisering, kvalitetsprogrammene i Erasmus+ og øvrige Diku-programmer for utdanningskvalitet. Formålet er å bidra til økt mobilisering, bedre kvalitet og gjennomføring av prosjektene.

Hvilke nasjonale, regionale og lokale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs, rådgivning, økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at din organisasjon skal lykkes i det europeiske samarbeidet?

Som allerede omtalt er det både få og små økonomiske incentiv for deltagelse i Erasmus+. UH-sektoren er en sentral aktør i både i Horisont Europa og Erasmus+, og det er en skjevhet når det gjelder prestisje, incentiver og interesse for de to programmene. Gjennom programperioden for Horisont 2020 har man lyktes med å mobilisere betydelig norsk deltagelse, blant annet fordi man har lansert et bredt sett av virkemidler for å stimulere til og forsterke effekten av deltagelse i programmet. Det er behov for tilsvarende stimulerings tiltak for deltagelse i Erasmus+.

I rapporten *Norges tilslutning til EUs utdanningsprogram 2021-2027 – Et kunnskapsgrunnlag*⁶ foreslår Diku en rekke stimulerings- og forsterkningsordninger knyttet til Erasmus+. UiB støtter disse forslagene og i særlig grad forslaget om økt prosjektetableringsstøtte. Forsterkningsmidler er et nyttig virkemiddel for å sikre at programmet for bred nasjonal virkning, og det kan også vurderes å innføre forsterkningsmidler der satsene og/eller bevilgingene i EU er for små, slik som for eksempel det er etablert for Marie Sklodovska Curie Actions.

Dette er i særlig grad relevant for tiltaket Europeiske universiteter. Det er svært ambisiøse mål for disse alliansene, samtidig som bevilgningen er lav og egeninnsatsen høy. I denne sammenhengen vil vi understreke at det er behov for reelle forsterkningsmidler for å støtte egeninnsatsen i alliansene, og ikke supplerende midler til tilleggsaktiviteter. Slike forsterkningsmidler vil bidra til at norske deltagere i alliansen lykkes med å nå de ambisiøse målene for initiativet. Like fullt vil vi understreke at forsterkningsmidler også har en politisk funksjon ved å synliggjøre forpliktelsen til initiativet, og å bidra til å gi norske myndigheter en tydeligere rolle i videreutviklingen til fordel for norsk sektor. Dette må ses i sammenheng med forholdet til det europeiske utdanningsområdet der universitetsalliansene har en viktig rolle.

Utover økonomiske støtteordninger er det som allerede nevnt behov for bred og målgruppeorientert informasjon om mulighetene i programmet. UiB setter pris på webinarne Diku har gjennomført og intensivert som følge av Covid-19. Vi oppfordrer til å fortsette bruken av digitale kanaler da det gjør informasjonen tilgjengelig for flere, og er en egnet for informasjonsvirksomhet. Samtidig ser vi også behov for at noen aktiviteter er bedre egnet for fysiske møteplasser, og det er fortsatt et behov for en

⁶ [Norges tilslutning til EUs utdanningsprogram 2021-2027 – Et kunnskapsgrunnlag](#) s. 31-32

nasjonal møteplass for UH-sektoren. Videre kan det være behov for fysisk søknadsveiledning innenfor enkelte spesialiserte tiltak i Erasmus+.

UiB foreslår:

- Det bør opprettes stimulerings og forsterkningsmidler etter modell fra Horisont 2020 for å bidra til økt mobilisering av søkere til programmet. Forsterkningsmidler kan bidra til bred nasjonal effekt av programmet og til å kompensere for lave satser/bevilgninger i Erasmus+.
- For tiltaket Europeiske universiteter bør det etableres en særskilt forsterkningsordning for å bidra til at norske deltakere når de ambisiøse målene for initiativet, og for å sikre norsk medvirkning til videreutviklingen av initiativet.
- Strategien bør vektlegge bruken av digitale informasjonskanaler, og Diku og Kunnskapsdepartementet bør benytte digitale kanaler der det er hensiktsmessig. Samtidig er det behov for enkelte fysiske møteplasser.

Informasjon og bruk av kunnskap og resultater:

Opplever du/din organisasjon at dere har god informasjon om europeisk politikkutvikling og samarbeid, som grunnlag for deres deltakelse i Erasmus+? Hva/hvem er deres viktigste informasjonskanaler?

I all hovedsak opplever UiB å ha god informasjon om europeisk politikkutvikling og samarbeid. Dette skyldes først og fremst at vi følger kommende initiativ og publikasjoner gjennom formelle og uformelle europeiske, europeiske nettverk og organisasjoner, samt gjennom Arqus-alliansen. I tillegg får man noen oppdateringer gjennom programguide, informasjon fra Diku og Erasmusseminaret. Diku leder videre et veletablert nettverk av Erasmus-koordinatorer på institusjonsnivå i Norge, som brukes i spredningen av informasjon og seminarer. Nettverket fungerer også uformelt og styrkes gjennom felles møteplasser som Erasmus-seminaret og webinar/seminar organisert av Diku eller sektoren. Hovedvekten er imidlertid på praktisk implementering og ikke politikkutvikling.

Det er imidlertid ressurskrevende å følge den europeiske politikkutviklingen da mye av arbeidet må følges fra hver enkelt institusjon, og det ville være ønskelig med mer systematisk informasjon og dialog rundt kommende initiativ. UiB ønsker å kunne gi innspill i prosessene, blant annet til Europakommisjonens arbeidsprogram, programguiden og EUs politikkutvikling.

UiB foreslår:

- Kunnskapsdepartementet og Diku bør informere mer systematisk om kommende initiativ, rapporter og prosesser i EU.
- Kunnskapskontoret i Brussel og relevante råder ved Norges delegasjon til EU kan arrangere regelmessige digitale oppdateringsmøter med sektoren i Norge. Nasjonale eksperter og andre representanter fra Europakommisjonen kan inviteres til å bidra.
- Kunnskapsdepartementet og Diku kan opprette en referansegruppe for høyere utdanning for å samle innspill til norske posisjoner knyttet til europeisk politikk, samt prioriteringer, innretninger og betingelser i Erasmus+.

Hvordan arbeider din organisasjon systematisk for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra samarbeid i Erasmus+ i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?

Spredning og *impact* er en vesentlig del av en god søknad og et godt gjennomført prosjekt. UiB gir veiledning og opplæring av søkere knyttet til dette. Videre bruker man etablerte kanaler eksternt og internt for erfaringsdeling.

Samspill med andre ordninger, organisasjoner og politikk

Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Erasmus+ og det kommende europeiske utdanningsområdet og andre europeiske programmer og initiativer?

Erasmus+ er et viktig virkemiddel til å lykkes med kobling mellom utdanning og forskning. Når gjelder synergier mellom Erasmus+ og Horisont Europa er det positivt at dette i større grad er vektlagt i ny programperiode. Samtidig er det del utfordringer for å skape synergier mellom programmene. Erasmus+ er fortsatt vesentlig sett som et mindre prestisjetungt program sammenlignet med Horisont Europa, og innholdet i programmet er fortsatt lite kjent. Faglig fokus og deltakelse i forskningsprogrammet er dermed fortsatt mer prioritert.

Erasmus+ er også mindre attraktivt når det gjelder økonomisk gevinst, og arbeidsinnsatsen står ikke i forhold til utbytte og finansiering. Dette gjelder tid- og ressursbruk i utforming av søknader og rapportering. Det er imidlertid positivt at Europakommisjonen signaliserer at dette vil endres i ny programperiode.

Samtidig ser vi mange muligheter for sterkere koblinger mellom Erasmus+ og Horisont Europa, og UiB vil arbeide for å benytte synergier mellom de to programmene. En mer strategisk tilnærming til Erasmus+, et støtteapparat som bidrar til å synliggjøre potensielle synergier og å benytte erfaringer fra Arqus-alliansen vil bidra til å støtte opp om dette. Økt involvering av studenter i forskningsprosjekter vil styrke både utdanning og forskning, og kan styrke rekruttering til forskningen. Erfaring gjennom Erasmus+ kan legge til rette for deltagelse i Horisont 2020. Samtidig kan utdanningsprosjekter basert på erfaringer fra Horisont 2020 styrke den forskningsbaserte undervisningen ved UiB. En mer strategisk bruk av ansattmobilitet i Erasmus+ kan også være med å gi internasjonale nettverk til deltagelse i samtlige europeiske program.

Arqus-alliansen omfatter både forskning, innovasjon og utdanning, og arbeidet med å styrke disse koblingene er viktig for UiB og for alliansen. Det er et mål at erfaringene fra dette arbeidet bidrar til å posisjonere UiB for å lykkes med å skape synergier mellom Erasmus+ og Horisont Europa.

Det er også en rekke andre relevante europeiske virkemidler inkludert Kreativt Europa, Digitalt Europa og Interreg som innebærer potensielle synergier, spesielt for enkelte fagmiljø ved UiB. Samtidig er det en utfordring at det ikke finnes samlet informasjon rettet mot høyere utdanning spesielt, og at utlysninger, søknadsskjema og regler varierer mellom de ulike programmene.

Vektlegging av synergier mellom ulike EU-programmer kan skape utfordringer for norsk sektor da det også er en rekke relevante virkemidler vi ikke er en del av. Det er uklart hvilke konsekvenser dette vil innebære i praksis. Det er viktig at KD sammen med EFTA-sekretariatet arbeider med løsninger som sikrer full norsk deltagelse i den grad det er mulig.

På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom det europeiske utdannings samarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet) og det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og Det europeiske forskningsområdet)?

Når Europakommisjonen vedtok meldingene om det europeiske utdanningsområdet og fornyet europeisk forskningsområde har Europakommisjonen gitt et tydelig signal om vektlegging av synergier. Meldingene ble publisert sammen og har en felles ambisjon om å bedre koble utdanning, forskning og innovasjon. Disse ambisjonene vil bli videreutviklet gjennom en kommende transformasjonsagenda for høyere utdanning der Europeiske universiteter skal være et vesentlig virkemiddel. UiB følger denne meldingen med stor interesse og vil medvirke til at den blir slagkraftig og understøtter behovene i samfunnet og sektoren.

Gjennom Arqus-alliansen er det konkrete eksempler på områder der det er mulig å styrke synergiene som for eksempel innenfor forskerutdanning, forskningsstøtte, innovasjon og entreprenørskap, samt studentaktiv og utfordringsbasert læring gjennom piloteringen av et forskningsbasert emne der studentene skal bidra til løsninger på samfunnsutfordringer. Vektleggingen av digital og grønn transformasjon både i Horisont Europa og Erasmus+, er også i tråd med UiBs profil og prioriteringer, og eksemplifiserer områder der det er potensielle synergier.

Synergier mellom utdanning, forskning og innovasjon er et mål på nasjonalt nivå, men det er likevel et stort potensial for bedre samspill når det gjelder politikkutvikling og forvaltning av ulike ordninger. Kunnskapsdepartementet, Forskningsrådet og DIKU sine mål og tiltak kan i større grad legge til rette for dette. Målet om synergier er et klart definert utdanningspolitisk mål, men det er mindre vektlagt på forskningssiden. UiB ønsker økt synlighet av potensielle synergier og at Kunnskapsdepartementet, Forskningsrådet og Diku legger til rette for deling av god praksis.

I hvilken grad ser dere synergier til andre internasjonale prosesser?

Etableringen av et europeisk utdanningsområde har klare grenseflater til det europeiske høyere utdanningsområdet (EHEA). EU ønsker å være en motor for utviklingen av EHEA og satser samtidig mer på den globale dimensjonen gjennom egen politikk og virkemidler. Som følge av dette kan det mellomstatlige samarbeidet innenfor rammen av Bologna-prosessen bli mindre viktig. Medvirkning til utviklingen av det europeiske utdanningsområdet vil være vesentlig for å sikre fortsatt norsk innflytelse på politikkutviklingen på dette feltet.

Utover Bologna-prosessen er det også en rekke program med potensielle koblinger deriblant Nordplus, Nordpart, NORHED og Panorama-satsingene. Det er viktig å sikre at disse ordningene er komplimenterer og forsterker deltagelsen i Erasmus+. Nordplus er et eksempel hvor dette har vært særlig vellykket i forrige programperiode. Når det gjelder øvrige ordninger er det potensial for sterkere synergier.

NORHED som i dag forvaltes av Norad sammenfaller i stor grad med Erasmus+ kapasitetsbyggingsprosjekt. Likevel er det ikke lagt til rette for synergier verken i utforming av programmet, informasjon, mobilisering eller oppfølging av prosjekt. Samtidig er erfaringen fra innværende programperiode at det er svært lite norsk deltagelse i Erasmus+ kapasitetsbyggingsprosjekt og det i liten grad er sammenfall når det gjelder fagmiljøer deltagelse i de to ordningene.

Nordpart og virkemidler for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika, BRIKS og Japan er forvaltet av Diku. Dette innebærer mer bevissthet rundt potensielle synergier. Samtidig vektlegger EU samarbeid med naboregionene i øst og sør, mens norske prioriteringer avviker fra dette. Panorama-strategien vektlegger også samarbeid med sterke fagmiljøer, mens EU til nå har vektlagt kapasitetsbygging i tredjeland. Imidlertid ser man en dreining i EUs prioriteringer som kan innebære økt potensial for synergier. I overgangen til ny programperiode er det viktig å gjennomgå eksisterende ordninger for å sikre at norske internasjonale virkemidler stimulerer, forsterker og komplementerer Erasmus+ programmet.

UiB foreslår:

- Departementene og underliggende etater må ha en helhetlig tilnærming til virkemidler på utdanningsfeltet til gode for norsk sektor. Når det etableres og i forvaltningen av virkemidler på utdanningsfeltet må man utrede potensielle synergier og sammenfall med Erasmus+, for å sikre komplementerende og ikke konkurrerende virkemidler.
- Diku og Norhed må samarbeide for synergier mellom Norhed og Erasmus+ kapasitetsbygging for økt mobilisering til Erasmus+.

Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom I ulike nasjonale programmer og Erasmus+ og det kommende europeiske utdanningsområdet?

En utfordring når det gjelder å utnytte synergier mellom nasjonale programmer og Erasmus+ er måten støtteapparatet ved norske universiteter og høyskoler er organisert på. Det er relativt vanlig at det er ett miljø for søknads- og prosjektstøtte for nasjonale kvalitetsvirkemidler og et annet for Erasmus+, og at disse er organisert i ulike enheter som i begrenset grad samarbeider på tvers. Slik har det også vært ved UiB, men det arbeides med å få på plass organisatoriske strukturer som vil gjøre det lettere å utnytte synergier og se de ulike nasjonale og internasjonale kvalitetsvirkemidlene i sammenheng.

En annen utfordring er at Erasmus+ har en annen innretning enn de nasjonale kvalitetsvirkemidlene, med en annen begrepsbruk, andre krav og føringer, andre søknadskjema, osv. Mens Erasmus+ er relativt åpent og har overordnede samfunns mål, er det gjerne aktivitetsmål, som for eksempel studentaktiv læring, i Dikus programmer.

I løpet av de siste årene har en rekke fagmiljøer fått støtte til store utviklingsprosjekter gjennom ulike nasjonale programmer som Diku administrerer. Det bør være et potensial for å få flere av disse miljøene til å videreutvikle ideene sine gjennom å koble på europeiske samarbeidspartnere og søke om midler gjennom Erasmus+. Det er få som i dag tenker på Erasmus+ som et naturlig neste skritt for nasjonalt finansierte prosjekter.

Gjennom Horisont 2020 har en sett en betydelig økt norsk mobilisering. En god praksis Forskningsrådet har utviklet er en mer helhetlig og integrert tilnærming til virkemiddelapparatet, uavhengig av oppdragsgiver. På forsknings- og innovasjonsfeltet er «internasjonalt samarbeid er «mainstreamet» i alle så godt som alle Forskningsrådets aktiviteter og inn i alle kapitlene i regjeringens Langtidsplan for

forskning og høyere utdanning».⁷ På utdanningsfeltet er internasjonalisering et av flere kvalitetsmål, men internasjonalt samarbeid er i mindre grad et virkemiddel for å nå øvrige utdanningspolitiske prioriteringer. Dette til tross for at i særlig grad høyere utdanning i økende grad er gjenstand for global konkurranse og raske endringer både når det gjelder innretning og innhold. Forskningsrådets porteføljestyre har ansvar for internasjonalisering og «skal ta hensyn til norsk deltagelse i Horisont-programmene når de investerer nasjonalt».⁸ Diku har nylig oppnevnt et råd for Dikus kvalitetsprogrammer. Det er positivt at mandatet inkluderer «å bidra til at programmene virker best mulig sammen med andre virkemidler i Diku, særlig Erasmus+».⁹ Imidlertid, er det foreløpig i liten grad spesifisert hvilke ordninger i Erasmus+ som er særlig relevant og hva dette vil innebære i praksis. Videre er ikke relevante programmer i Erasmus+ beskrevet i listen over programportefølje.¹⁰

UiB foreslår:

- Kunnskapsdepartementet og Diku må arbeide for at nasjonale virkemidler komplementerer Erasmus+ og virker stimulerende og forsterkende på norsk deltagelse i programmet.
- Rådet for Dikus kvalitetsprogrammer bør ta en tydelig rolle for å bidra til synergier mellom Erasmus+ og nasjonale kvalitetsprogrammer. Hva dette innebærer i må spesifiseres, og hvilke ordninger som er særlig relevante må inngå i programporteføljen. Kunnskapsdepartementet og Diku bør bygge videre på erfaringer fra forsknings- og innovasjonsfeltet.

⁷ Forskningsrådet styremøte 4/2019 Sak S 49/19: Ny policy for internasjonalisering. S 1

⁸ Forskningsrådet styremøte 4/2019 Sak S 49/19: Ny policy for internasjonalisering. S 2

⁹ Diku: <https://diku.no/ressurser-og-verktoey/dikus-kvalitetsprogrammer#content-section-4>

¹⁰ Diku: <https://diku.no/ressurser-og-verktoey/dikus-kvalitetsprogrammer#content-section-0>

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 09/21 Arqus

Orienteringssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 11. februar 2021

Orientering om status for Arqussamarbeidet

Universitetsstyret etterspurte i sitt styremøte 26. november 2020 en orientering om status på arbeidet med Arqus ved UiB. Saken under ble presentert for Universitetsstyret i møtet 4. februar. Saken vil bli supplert muntlig med styrets kommentarer under behandlingen.

Bakgrunn

European Universities Initiative (EUI) ble lansert som et svar på en rekke av utfordringene Europa står overfor både når det gjelder konkurransevne og endrede kompetansebehov i arbeidslivet, og behovet for å styrke europeisk identitet og tilhørighet. Alliansene skal prøve ut Europakommisjonens politikk, og skal gi systemisk, strukturell og bærekraftig endring av utdanningsinstitusjonene som deltar og sektoren for øvrig.

Målet for Arqus er å styrke utdanningen av kritiske og engasjerte globale medborgere, å styrke forskning, og å bidra til løsninger på de store globale samfunnsutfordringene vi står overfor. Alliansen har seks ulike innsatsområder, hvorav hvert innsatsområde har en rekke konkrete aktiviteter og resultat: 1. Økt tilgang, inkludering og mangfold, 2. Studentaktiv læring og kvalitet i utdanning, 3. Flerspråklig og flerkulturelt universitet, 4. Entreprenørielt universitet og regional samhandling, 5. Forskningstøtte og karriereutvikling for yngre forskere og 6. Europeiske medborgere (ledes av UiB)

Arbeidet med Arqus på UiB

I arbeidet med Arqus inngår mer enn 500 aktiviteter og mer enn 50 personer ved UiB er involverte. Det er en koordineringsgruppe som ledes fra Studieadministrativ avdeling, men de fleste involverte i arbeidet jobber med konkrete leveranser innenfor ett av de seks innsatsområdene. Covid-19 har hatt stor innvirkning på alliansen. Likevel er majoriteten av aktivitetene i alliansen i rute, med unntak av rene mobilitetsordninger for studenter og ansatte. Sistnevnte kan bli vanskelig å gjennomføre i like stor utstrekning som planlagt. Dette er imidlertid ikke unikt for Arqus, og andre planlagte aktiviteter blir etter planen gjennomførte i tråd med kontrakten.

To studentrepresentanter fra UiB deltar i Arqus Student Council, og representanter fra Student Council er involverte i alliansens styringsgruppe og innsatsområdene. Videre har i underkant av 20 vitenskapelig ansatte fra UiB oppgaver innenfor ulike innsatsområder. Som følge av satsingen på språk i alliansen er Det humanistiske fakultet (HF) sterkt representert, og forskere

fra HF inngår også i andre innsatsområder. Forskere fra Det samfunnsvitenskapelige fakultetet, Det medisinske- og Det psykologiske fakultet deltar også i ulike arbeidsgrupper i alliansen, men det er ønskelig at alle fakulteter tar del i Arqus-arbeidet. Mange av aktivitetene har studenter og forskere som målgrupper, så deltagelsen vil være vesentlig bredere enn det som fremgår over.

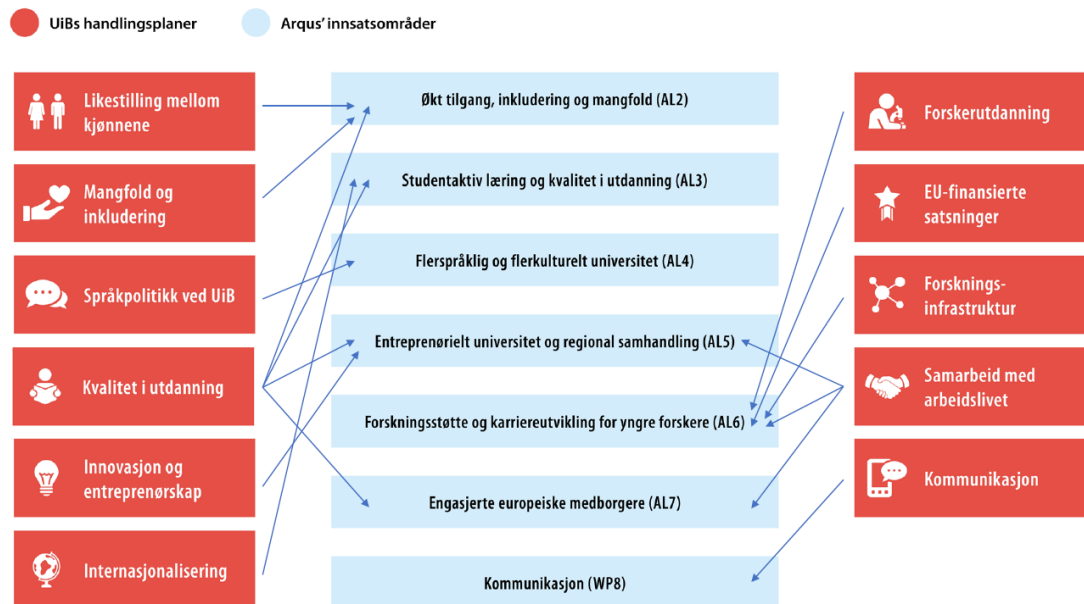
Alle sentraladministrative avdelinger er involverte i arbeidet i Arqus, men hovedvekten av innsatsen er i Studieavdelingen og Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Erasmus+ prosjektet, der alliansen først fikk tilslag, er svært omfattende og ambisiøst. Selv om finansieringen er på rundt syv millioner kroner, er den estimerte innsatsen på mer enn 30 millioner kroner for UiB, hovedsakelig i form av arbeidsinnsats. På grunn av den store egeninnsatsen har det vært særlig utfordrende å rekruttere vitenskapelig ansatte til arbeidet. Samtidig melder de involverte om at arbeidet er faglig relevant, bidrar til kompetanse- og nettverksbygging, og gir merverdi til eget arbeid. Arqus gir også en mulighet for å arbeide på tvers av strukturer internt ved UiB, som oppleves verdifullt.

Forskningsdimensjonen er sterk i Arqus og ble ytterligere forsterket gjennom en egen tildeling fra Horisont 2020, med oppstart 1. januar i år. Dette er en *Coordination Action* som vektlegger deling av god praksis knyttet til forskningsstøtte og -politikk, etablering av faglige møteplasser og muligheter for forskningsopphold som skal stimulere mer forskningssamarbeid og eksterntfinansierte forskningsprosjekter. UiB leder eksempelvis en arbeidspakke for involvering av medborgere i å utforme forskings- og innovasjonsagenda.

Samfunnskontakt og formidling er sentralt i Arqus. Det er et mål å dele kunnskap og erfaringer innad i alliansen, så vel som eksternt til spesifikke målgrupper som myndigheter og arbeidslivet, og bredere til borgere, skoler og organisasjoner. Eksempler på formidlingskanaler er virtuelle *Arqus Academic Debates*, og podcasten Knowledge Pills. (<https://www.arqus-alliance.eu/news/arqus-knowledge-pills-01>). Disse er faglige møteplasser som også kan bidra til å etablere forskningssamarbeid.

Kobling til strategi og handlingsplaner

Det er stor grad av sammenfall mellom innsatsområder i Arqus og UiBs strategi og handlingsplaner. Figuren under viser områder der det er sammenfall.

Arqus kan bidra til økt studentutveksling, utvikling av ambisiøse og forskningsbaserte studietilbud som aktivt involverer studentene, og læringsarenaer som fremmer faglig integrasjon og motiverer studentene. Innsatsområdet for studentaktiv læring og kvalitet har for eksempel aktiviteter som utvikling av et Arqus kvalitetsrammeverk, pedagogiske laboratorier, finansiering av felles aktiviteter for studenter og undervisere, samt deling av ressurser og pedagogisk praksis. Fagmiljøet innenfor pedagogikk er involvert i dette arbeidet. Automatisk gjensidig godkjenning og utvikling av flere felles studieprogram er del av arbeidet i innsatsområdet.

Gjennom innsatsområdet for engasjerte europeiske medborgere er det etablert et utfordringsbasert og studentledet emne (ARQUS 220, <https://www.uib.no/emne/ARQUS220?sem=2021v> ,)

som utvikles og gjennomføres i samarbeid med partnere. Tverrfaglige grupper av studenter vil samhandle på tvers av institusjonene, og utforske og utvikle svar på samfunnsutfordringer. Våren 2021 vil emnet vektlegge klimaendringer og hvordan dette former nærmiljøet. Fra EUs perspektiv er universitetenes samfunnsbidrag definert noe bredere enn det som er vanlig i norsk kontekst. Studenter har en tydelig rolle som samfunnsaktører, og institusjonene skal bidra til å skape en kultur for samfunnsengasjement og deltagelse i offentlige debatter.

I Arqus arbeides det også med både forskningsbasert- og studentdrevet innovasjon og entreprenørskap. Det skal etableres et Arqus-nettverk av regionale virksomheter og muligheter for praksis og kompetanseutvikling, en årlig innovasjonskonkurranse for studenter, en karriereuke og kurs i entreprenørskap for PhD-kandidater.

På forskningsfeltet arbeides det for eksempel med tiltak for kvalitet i forskerutdanningen og forskningsstøtte. Dette er aktiviteter med potensielle synergier til pågående arbeid ved UiB, inkludert oppfølgingen av ny politikk for åpen vitenskap og UiB FRAM. UiB skal arrangere et forskningsforum om europeisk kulturarv og en workshop om klimaendringer. Arqus tilbyr midler til korte forskningsopphold, et mentorprogram og kurs i tverrgående ferdigheter for forskere.

I innsatsområdet om økt tilgang, inkludering og mangfold er det potensielle synergier til pågående arbeid ved UiB som for eksempel arbeidet med en Gullstandard, hvor UiB jobber for å ivareta studenters rett på tilrettelagt undervisning, universell utforming og individuell tilrettelegging for undervisning og vurdering. Andre prioriteringer er økt inkludering av minoriteter, kvinner i STEM, deling av god praksis for å ivareta av svakerestilte studenter, og tilrettelegging av utdanningstilbud og mobilitet for seniorstudenter.

Innsatsområdet for et flerspråklig og flerkulturelt universitet har som overordnet mål å sikre at studenter og undervisere har språkkompetansen som trengs for å fullføre studiene og lykkes med forskningsarbeid, og for å fremme flerspråklighet. Blant leveransene er utvikling av et felles masterprogram for oversetting, en workshop-serie viet til språk og flerkulturell forståelse, og forberedende kultur- og språkkurs for akademisk ansatte.

Politisk kontekst

Det er to parallelle mål for alliansene. For det første er det et mål å bringe europeere sammen. Dette favner i tillegg til mobilitet europeiske perspektiver i utdanningene, språkkompetanse og verdier som demokrati, likestilling, mangfold og inkludering. Det andre målet er å øke konkurranseevnen for europeisk høyere utdanning. Dette målet favner bredt og innebærer forventninger til økt kvalitet i utdanning og forskning, økt innovasjon og en styrking av universitetenes samfunnsbidrag.¹¹

EU vil i 2021 lansere en strategi for høyere utdanning: *EU Transformation Agenda for Higher Education*. Strategien vil videreføre ambisjonene som ble lansert i meldingene om det europeiske utdanningsområdet¹² og det europeiske forsknings- og innovasjonsområdet.¹³ Sentrale prioriteringer i strategien vil trolig være tverrgående ferdigheter (transversal skills), tverrfaglig, studentaktiv og utfordringsbasert læring, arbeidsrelevans og STE(A)M.¹⁴ Digital og grønn transisjon er en prioritering som favner forskning, innovasjon og utdanning, og det er et mål om sterkere kobling mellom Horisont Europa og Erasmus+.

Kommisjonen gir universitetsallianser som Arqus en særlig viktig rolle i transformasjonen av europeisk høyere utdanning. Dette handler ikke minst om å dele infrastruktur og ressurser både på forsknings-, innovasjons- og utdanningsfeltet innad i Europa, og at man på sikt ønsker en større grad av *smart spesialisering* blant institusjoner i alliansene.

Vurderinger

¹¹ Dette favner bredere enn forskningsformidling, og innebærer at universitetene tar en tydeligere rolle i samfunnsdebatten og bidrar med opplæring blant annet i samarbeid med skoler.

¹² [Communication on achieving the European Education Area by 2025](#)

¹³ [Communication: A new ERA for Research and Innovation](#)

¹⁴ Science, Technology, Engineering and Mathematic (STEM). A referer oftest til *Arts and Humanities (USA)*, men i noen tilfeller også til *All other subject fields* i europeisk kontekst.

Etableringen av europeiske universitetsallianser er en langtidsvisjon som det vil kreve mange år å oppfylle, og det er for tidlig å evaluere resultatene i Arqus. Deltagelsen i Arqus gir synlighet, bygger omdømme både nasjonalt og særlig på europeisk nivå, da initiativet har svært høy status i EU og medlemslandene. Etter pandemien vil UiB i enda større grad kunne benytte deltagelsen i alliansen for å styrke samfunnskontakt, formidling og politisk påvirkning, blant annet gjennom Brussel-kontoret.

Sterkere synergier mellom forskning, innovasjon og utdanning gjennom Arqus kan bidra til økt kvalitet, og til å posisjonere UiB for nye programperioder i Erasmus+ og Horisont Europa, der European Universities-allianser er en tydelig prioritering. Videre kan samarbeidet med andre europeiske institusjoner gi mulighet for raskere mobilisering til eksterntfinansierte utlysninger og forskningssamarbeid.

Hvorvidt man på sikt oppfyller ambisjonene om å være «game-changers» avhenger både av UiBs og partnernes evne til å integrere arbeidet i alliansen med øvrig virksomhet, slik at deltagelsen gir substansiell og varig endring. Det forutsetter systematisk evaluering av aktiviteter og resultater, og at ny praksis blir implementert ved alle institusjonene. Ikke minst forutsetter dette en vilje og et ønske blant alle partnere om stadig sterkere samarbeid, deling av kunnskap, erfaring og infrastruktur.

I 2022 vil det etter planen bli utlyst nye midler gjennom Erasmus+, trolig også med støtte fra Horisont Europa. Ved denne utlysningen vil initiativet ikke lengre være en pilot, noe som sannsynligvis innebærer tydeligere føringer fra Europakommisjonen og medlemslandene i utlysningen.

Henviing til bakgrunnsdokumenter

- Overview of Arqus Action Lines (vedlagt)
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on achieving the European Education Area by 2025
https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/eea-communication-sept2020_en.pdf
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A new ERA for Research and Innovation
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628&from=EN>

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 10/21 Åpen vitenskap - Åpne læringsressurser

Orienteringssak

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Arbeidsgruppe for regelverk ifm. åpne læringsressurser. Oppfølging av UiBs politikk for åpen vitenskap.

Møte: 11. februar 2021

Bakgrunn

UiB vedtok 24. september 2020 en [politikk for åpen vitenskap](#) (sak 101/20). Politikken omfatter bl.a. åpne læringsressurser. UiB Læringslab sammen med Universitetsbiblioteket har fått hovedansvar for å følge opp politikken på dette området i samarbeid med andre relevante enheter og fagmiljøer på UiB.

En arbeidsgruppe er satt ned for å følge opp følgende punkt i politikken: «UiB skal implementere et tydelig regelverk for problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser» (se vedlegg 1. Oppnevningensbrevet).

Arbeidsgruppen har fått i oppdrag å definere «åpne læringsressurser», indentifisere problemstillinger knyttet til opphavsrett, personvern, universell utforming og kvalitetssikring og komme med innspill til hvordan disse problemstillingene kan ivaretas i en revisjon av IRP-reglementet, samt komme med innspill til en opplæringsplan ved UiB.

Arbeidsgruppen består av:

Maria-Carme Torras, avdelingsdirektør, UB, *leder*

Jan Heiret, instituttleder for AHKR, Det humanistiske fakultet

Harald Walderhaug, utdanningsdekan, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Torger Kielland, førsteamanuensis, Det juridiske fakultet

Gry Ane Vikanes Lavik, rådgiver, prosjektleder for implementering av digital plattform ved UiB, UiB

læringslab/UB

Helene Jakobia Thorsen, universitetsbibliotekar for juridiske fag, Universitetsbiblioteket, *sekretær*

Magnus Holtermann, seniorrådgiver, Forsknings- og innovasjonsavdeling

Helge Gismarvik Høvik, seniorrådgiver, Sekretariatefor universitetsledelsen

Flere av medlemmene har juridisk utdanningsbakgrunn.

Status med arbeidet

Arbeidsgruppen forstår mandatet dit hen at den ikke skal komme med noe endelig forslag til løsning, men heller peke på mulige veivalg UiB står ovenfor og eventuelle pluss og minus ved de ulike løsningene. I leveransen er det viktig å ivareta underviser- og studentperspektivet, slik at dokumentet kan oppleves som relevant i UiBs undervisningss-

og læringsaktivitet. Arbeidsgruppens utredning skal senere kunne danne et grunnlag for eventuelle endringer i eksisterende regelverk og for utarbeidelse av retningslinjer.

Arbeidsgruppen hadde sitt første møte 11. januar. Arbeidsgruppen har planlagt jevnt med møter fremover for å komme i mål innen 15. mars, som er endelig frist for å levere utkast til Forskningsutvalget, som er styringsgruppe for arbeidet. Utdanningsutvalget er en viktig samtalepartner for arbeidsgruppen.

Så langt har arbeidsgruppen ferdigstilt et førsteutkast til definisjon av «åpne læringsressurser». Det fremstår som hensiktsmessig for arbeidsgruppen å operere med flere ulike nivåer for deling: ingen deling, deling innad på UiB og deling med allmennheten. Arbeidsgruppen har også startet på arbeidet med å belyse problemstillinger knyttet til opphavsrett og kvalitetssikring. UiBs personvernombud inviteres av gruppen for å få belyst ulike personvernutfordringer knyttet til åpne læringsressurser. Innspill til en plan for opplæring vil arbeidsgruppen se på når man har fått bedre oversikt over problemstillinger og håndteringsmuligheter.

Saken legges frem til **orientering**.

(Vedlegg 1. Oppnevningbrev)

MCT/HJT

Vedlegg 1. oppnevningsbrev:

Deres ref

Vår ref

Dato

2019/2171

04.01.2021

Oppfølging av UiBs politikk for Åpen vitenskap - Åpne læringsressurser. Oppnevning av arbeidsgruppe for regelverket

Bakgrunn

Åpne læringsressurser er en del av universitetets vitenskapelige produksjon og viktig for kunnskapsformidling. Universitetet i Bergen har som mål at ansatte og studenter skal lage, publisere og bruke åpne læringsressurser som en integrert del av den forskningsbaserte undervisningen. Med åpne læringsressurser menes her ressurser utviklet for undervisningsformål som gjøres tilgjengelig i et digitalt format, og på en måte som tillater gjenbruk.

Åpne læringsressurser skal bidra til å forbedre undervisningen og, styrke tilbudet av læringsmuligheter for alle.

I tråd med vedtak gjort i universitetsstyret 24.9.2020, sak 101/20 skal UiBs politikk for Åpen vitenskap – Åpne læringsressurser følges opp av UiB læringslab, i samarbeid med Universitetsbiblioteket og andre relevante enheter og fagmiljøer ved UiB. Forskningsutvalget vil fungere som styringsgruppe for det videre arbeidet.

Forskningsutvalget vil fungere som styringsgruppe for det videre arbeidet.

Oppdraget slik det er gitt i universitetsstyresaken er som følger:

- UiB skal implementere en digital plattform for deling av åpne og kvalitetssikrede læringsressurser.

- UiB skal implementere et tydelig regelverk for problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser.
- UiB skal fremme en god delingskultur for læringsressurser for å styrke kvaliteten i undervisningen og for å styrke det nasjonale og internasjonale samarbeidet på tvers av institusjoner og fagmiljø.
- UiB skal legge til rette for at ansatte får nødvendig opplæring og kompetanse i opphavsrettslige og tekniske problemstillinger knyttet til lagring, publisering og deling av læringsressurser.
- UiB skal legge til rette for at ansatte kan dele sine læringsressurser og gjøre læringsressurser åpent tilgjengelige i de tilfeller der det ikke kommer i konflikt med faglige eller juridiske hensyn.
- UiBs ansatte skal påse at utforming, bruk og deling av åpne læringsressurser er i samsvar med institusjonens verdier og omdømme.

Arbeidet med implementering av en digital plattform for deling av åpne og kvalitetssikrede læringsressurser er allerede i gang gjennom prosjektet «Lagring og LOR» i UiB læringslab. UiB er gjennom dette prosjektet i gang med å integrere den nasjonale plattformen DLR i UiBs læringsplattform Mitt UiB.

Vesentlig for punktene knyttet til delingskultur, oppæring og kompetanse, er imidlertid et tydelig regelverk for problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser. Det nedsettes derfor en hurtigarbeidende gruppe som får i oppdrag å utarbeide forslag til et slikt regelverk.

Ansvar og mandat

Arbeidsgruppen bes utrede problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser. Utredningen kan senere danne et grunnlag for eventuelle endringer i eksisterende regelverk og for utarbeidelse av retningslinjer.

Utredningen bør innbefatte å:

- utforme definisjon av begrepet åpne læringsressurser og hva det omfatter • identifisere problemstillinger knyttet til opphavsrett og åpne læringsressurser som trenger avklaring og regulering
- identifisere problemstillinger knyttet til kvalitetssikring av åpne læringsressurser, herunder krav til universell utforming, som trenger regulering
- identifisere problemstillinger knyttet til personvern i som trenger regulering
- gi innspill til hvordan de identifiserte problemstillingene kan ivaretas i en revisjon av UiBs IPR-reglement og andre regelsamlinger
- lage skisse til ansvar for informasjon og opplæring

Arbeidsgruppen bes ta utgangspunkt i gjeldende IPR-reglement, prinsipper lagt for åpne læringsressurser i arbeidet med åpen vitenskap, samt juridiske og personvernmessige vurderinger knyttet til dette.

Arbeidsgruppens sammensetning

Maria-Carme Torras, avdelingsdirektør, UB, *leder*

Jan Heiret, instituttleder for AHKR, Det humanistiske fakultet

Harald Walderhaug, utdanningsdekan, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Torger Kielland, førsteamanuensis, Det juridiske fakultet

Gry Ane Vikanes Lavik, rådgiver, prosjektleder for implementering av digital plattform ved UiB, UiB læringslab/UB

Helene Jakobia Thorsen, universitetsbibliotekar for juridiske fag, Universitetsbiblioteket, *sekretær*

Magnus Holtermann, seniorrådgiver, Forsknings- og innovasjonsavdeling

Helge Gismarvik Høvik, Seniorrådgiver, Sekretariatefor universitetsledelsen

Forskningsutvalget er styringsgruppe for dette arbeidet.

Arbeidsgruppen har dialog med Utdanningsutvalget for drøfting av aktuelle problemstillinger og orientering om arbeidet.

Tidsplan

3. desember Forskningsutvalget behandler saken

27. januar Utkast forelegges for Forskningsutvalget

11. februar Utkast behandles i Utdanningsutvalget

24. februar Utredning behandles av Forskningsutvalget

Vennlig hilsen

Margareth Hagen

fung. rektor

Robert Rastad

universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Digitale vedlegg:

1. Gjeldende IPR-reglement:

<https://regler.app.uib.no/regler/Del-2-Forskning-utdanning-og-formidling/2.1-Forskning/2.1.5-Formidling-og-forvaltning-av-forskningsresultater/Reglement-om-haandtering-av-ansattes-rettigheter-til-forsknings-og-arbeidsresultater-ved-Universitetet-i-Bergen>

2. Retningslinje for personvern hensyn ved digital undervisning:

https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/1_rutine_-_personvern_ved_digital_undervisning_-_studenter.pdf

3. Retningslinje for personvern hensyn ved digital klinisk undervisning og behandling:

https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/2_rutine_-_personvern_ved_digital_klinisk_undervisning_og_behandling.pdf